

CONTRA

nr 5 2008 (nr 201 från starten) årgång 34 Pris 25:-

**Rysslands invasion av Georgien
Socialsverige och barnen
Robert Nozick**

**garanterat
politiskt inkorrekt**

9 770347 647008

CONTRA

oberoende borgerlig tidskrift
utges sex gånger årligen
ISSN 0347-6472

Copyright Stiftelsen Contra
Eftertryck endast efter överenskommelse

Ansvarig utgivare

Tommy Hansson

Adress

Box 8052, 104 20 STOCKHOLM
Telefon 08-720 01 45

E-post redax@contra.nu

Internet hemsida <http://www.contra.nu>

Sluten del endast för prenumeranter:

<http://www.contra.nu/prenumerant/oversikt.html>

Användarnamn och lösenord finns endast i den tryckta utgåvan av Contra.

Prenumeration

Minst 175, rekommenderat 250 kronor, per år. Inbetalas på plusgiro 85 95 89-4 eller bankgiro 5682-0392.

Finland: Minst 20 euro per år.

Sampo girokonto 800018-70846087.

Medarbetare

Styrelseordförande: Géza Molnár

Redaktion: Tommy Hansson och C G Holm

Övriga medarbetare: Benny H. V. Andersson, Karl-Göran Bottwyk, Bertil Häggman, Bertil Lindblom, Fredrik Runebert och David Stavenheim samt Christer Arkefors i Italien, Peter Hartvig i Danmark, Bertil Wedin i Mellersta Östern och Allan C. Brownfeld i USA.

Presslagd 2008-10-01
Strands Tryckeri, Lindesberg 2008

På omslaget av detta nummer av Contra hittar vi Alaskas guvernör Sarah Palin med familj fotograferade i huvudstaden Juneau förra året (yngste sonen var inte född). Palin har snabbt gjort sig populär som guvernör i Alaska. Maken Todd är svenskamerikan, även om han också till en åttondel är eskimå (mormorsmor var yupik, ett folk som är nogga med att understycka att de *inte* är inuiter, men gärna kallar sig eskimåer). Förutom namnet Palin finns namn som Källström och Andrée i Todds antavla.

CONTRA-NYTT

Visa Din försvarsvilja med Contra-märke!

Ryssland aggression i Georgien visar att det nya auktoritära Ryssland under Putin och Medvedev är på väg att, med stöd av den redan på 1990-talet utformade Karaganovdoktrinen, ta kontroll över länder i dess närområde. Vad som nu sker i Georgien kan framdeles komma att ske i exempelvis andra delar av Kaukasus, Ukraina och i Baltikum. Också Sverige ligger farligt nära den ryska intressesfären.

I det perspektivet finns det all anledning att manifesteras sitt stöd för en väsentligt förbättrad svensk försvarsförmåga. Ett prisbilligt sätt att göra detta är att beställa *Contras* rockslagsmärke med texten "FÖRSVAR FRED FRIHET" runt en igelkott (se till höger). Märket har en diameter om

35 millimeter och kostar endast 10 kronor styck plus porto. För fem märken tar vi 65 kronor och för tio 100 kronor styck inklusive porto. Märket är i gult och svart.

Enklast beställer Du genom en inbetalning till plusgiro 85 95 89-4.

Det finns fler flaggor med vapen

I artikeln "Våldets och fredens religioner" i förra numret av Contra hävdades att Saudi-arabien är det enda av jordens länder som har ett vapen på sin flagga. Detta är en sanning med modifikation.

Ett närmare studium av världens flaggor visar nämligen att det finns vapen på ytterligare några, samtliga för övrigt i Afrika.

På Mozambiques flagga finns ett automatvapen som liknar en Kalasjnikov avbildat, troligen minnande om landets självständighetskamp mot Portugal. Angolas flagga pryds av en machete, som dock kanske skulle kunna tolkas som ett arbetsredskap. I centrum av Kenyas flagga avbildas en sköld jämte två korslagda spjut, och liknande motiv finns på Swazilands flagga men då i horisontalläge.

I samma artikel fanns ett citat som kontrasterades mot Jesu salighetsprisning av de ödmjuka i bergspredikan (Matt 5:5). Citatet lød: Striden mot dem, som ej tro på Allah och den yttersta dagen, ej helighålla vad Allah och hans apostel förklarar heligt och ej bekänner sanningens religion, dem som fått skriften, nämligen tills de villigt giva skatt och ödmjuka sig!" Källan försvann av ett redigeringsmässigt misstag, citatet är hämtat ur Koranen, sura 9:29.

Contra behöver fler medhjälpare!

Contras verksamhet drivs av frivilliga krafter. Det är ett antal personer som lägger ned åtskilliga timmar varje månad för att hålla verksamheten igång. Det är aldrig brist på nya idéer och arbetsuppgifter. Men däremot på tid för att genomföra dem.

Du som vill göra en insats rekommenderas att höra av Dig till *Contras* redaktion (redax@contra.nu eller telefon 08-7200145). För närvarande är vi särskilt intresserade av dem som kan hjälpa till med *Contras* hemsida – både webb-design och webb-utveckling och digitalisering av gamla tidningar, men också allt det arbete som har med tidningsproduktionen att göra. Från artikelskrivande till redigering.

Läs gamla Contra gratis!

Gamla *Contra*-nummer i digital form har hittills endast kunnat läsas med användning av lösenord på den slutna delen av *Contras* hemsida. Vi har nu flyttat ut alla äldre tidningar till den öppna delen av hemsidan. Så nu är det fritt fram att läsa gamla *Contra* gratis. Dock ska medges att det äldre tidningar (1997 och tidigare) inte för närvarande finns i digital form. Gå till <http://www.contra.nu>! *Contra* från 2006 och framåt kräver fortfarande lösenord.

Ryssland invaderar Georgien i gammal sovjetisk stil

Ryssland vill få fysisk kontroll över olje- och gastillförseln till Väst-europa. Nordstream, den planerade gasledningen mellan de två före detta svenska städerna Viborg och Greifswald, som ska passera några mil från Gotland, är ett redskap för detta. Ett annat är att om möjligt ta kontroll över de enda icke-ryska gasledningarna från Kaspiska havet till Svarta havet. De går genom Georgien. Önskan att kontrollera oljeledningarna, kombinerat med motviljan mot ett alltmer demokratiskt och västvänligt Georgien låg bakom invasionen i augusti.

Kaukasus är ett myller av skilda kulturer. Och det har varit en naturlig gräns mellan de olika imperierna som kontrollerat de lägre områdena omkring. Persien (Iran), det mediska riket, Turkiet (det osmanska väldet), mongolerna och Ryssland har vid olika tillfällen kontrollerat hela eller delar av området. De omgivande stormakternas intresse för Kaukasus har inneburit att områdets invånare kunnat liera sig med den som för tillfället varit i underläge. De grannarna har gärna stöttat det som kunnat försvaga en hotfull stormaktsgranne.

Naturen har gjort att försvararna haft ett övertag. Tjetjenien, där ryssarna skaffade sig starkt inflytande på 1780-talet och försökte erövra helt på 1850-talet, kunde aldrig helt kontrolleras av Ryssland, vare sig under tsaren, Stalin eller Putin.

Sammanlagt finns det mer än 50 olika folk i Kaukasus. De är för närvarande fördelade mellan Ryssland (Ryska federationen, där Ingusjien, Dagestan, Nordossetien, Adygeya, Kabardino-Blakarien, Kalmuckien, Karachai-Tjerkessien och Tjetjenien är autonoma republiker), Georgien (med de autonoma områdena Sydossetien, Abchasien och Adzjarien), Azerbaidjan och Armenien. De södra delarna av Kaukasus ingår i Turkiet.

Uråldrig tradition

Georgien är ett av Europas äldsta kulturländer. Georgierna hade en egen stat redan före Kristi födelse. Landet blev kristet på 300-talet och medeltida kyrkor och kloster finns runt om i landet. Georgiskan skrivs med ett eget alfabet som kom till på 400-talet.

Under 1400-talet erövrades Georgien av turkarna och perserna. Mot 1700-talet lierade sig georgierna med de kristna ryssarna för att försöka undkomma osmanernas och persernas muslimska förtryck. När ryssarna

erövrade östra Georgien 1801 skedde det dock utan att georgierna var införstådda med det. Senare under 1800-talet erövrade ryssarna successivt också resten av Georgien.

När det ryska tsardömet föll i slutet av första världskriget utropades Georgiens självständighet och Georgien var en självständig nation mellan 1918 och 1921. Det var mensjeviker som styrde i Georgien, det socialdemokratiska parti som så hänsynslöst förföljdes av Lenin i Ryssland. År 1921 marscherade Röda armén in och lade under sig landet. Den ryska erövringen följdes av Sovjetunionens

---

cg.holm@contra.nu

---

bildande och sammanslagning med grannländerna Armenien och Azerbaidzjan till Transkaukasiska sovjetrepubliken, som dock upplöstes i sina beståndsdelar igen 1936. Gränserna mellan de tre republikerna inbördes och mot Ryssland sattes dock ganska godtyckligt, utan att hänsyn togs till etniska eller ekonomiska förhållanden.

Den värste av alla var georgier

Den värsta bolsjeviken av alla, Iosif Dzjugasjvili (det georgiska namnet) med det revolutionära ryska namnet Josef Stalin, var georgier och född i staden Gori. Han, tillsammans med de georgiska kumpanerna Lavrentij Beria och Sergo Ordzjonikidze svarade för en hänsynslös utrensning av mensjeviker och nationalister. En av Georgiens skamfläckar är att statyn av Josef Stalin fortfarande står kvar på stora torget i Gori. Trots intensivt flygbombardemang från Ryssland nu i somras klarade sig statyn. Många byggnader i omgivningen jämnades med marken, men Stalin-statyn står kvar. Ryska flygvapnet visade sig besitta goda

kunskaper i precisionsbombning.

I samband med Sovjetunionens fall 1990–1991 var Georgien en av få sovjetrepubliker som fick en demokratisk regering. Presidenten var inte en gammal kommunistpamp, som i så många av de andra före detta sovjetrepublikerna, utan en välkänd dissident, Zviad Gamsachurdia. Gamsachurdia valdes till president i demokratiska val i november 1990, men hans självständiga politik störde Ryssland. Ryssland låg bakom en statskupp som genomfördes den 22 december 1991. Efter statskuppen utsågs den gamle KGB-chefen för Georgien och senare sovjetiske utrikesministern Eduard Sjevardnadze till president. Gamsachurdia bildade en exilregering och försökte återinsätta den demokratiskt valda regeringen, men dödades den 31 december 1993. Sjevardnadze höll sig kvar som president till 2003 då han efter valfusk störtades i den så kallade ”rosornas revolution”, som genomfördes efter ukrainsk modell och inspiration. Vid de val som senare hölls valdes den USA-utbildade advokaten Michail Saakasjvili till president.

Under 1993 hade fullt krig rått i Georgien, varvid Abchasien förklarade sig självständigt. 300.000 georgier och andra minoriteter fördrevs från Abchasien. Efter det kriget har Abchasien, som tidigare hade georgisk befolkningsmajoritet, fått abchasisk majoritet. De kvarvarande abchasierna har i en ”folkomröstning” röstat för Abchasiens oberoende, men den fördrivna befolkningsmajoriteten fick naturligtvis inte delta i folkomröstningen. Som svar har den ordnat en egen folkomröstning öppen för fördrivna georgier och abhasier (men de sistnämnda har inte kunnat delta i praktiken om de var kvar i Abchasien) förklarat att Abchasien ska vara en autonom del av Georgien.

Idag finns 260 000 internflyktingar i Georgien. 60 000 av dem georgier som flytt undan ryska trupper nu i augusti och återstoden de som flydde 1992–1993.

Rysslands välplanerade angrepp

Redan i april-maj i år började ryssarna trappa upp sin militära närvaro i området. Angreppet mot Georgien blev fler och fler, men georgierna uppmanades av Väst att

Abchasien

Abchasiens yta: 8400 kvadratkilometer (som Sörmland)

Befolkning i Abchasien (sovjetisk folkräkning 1989)

Georgier	239.872
Abchasier	93.267
Ryssar	74.913
Armenier	76.541
Greker	14.664
Totalt	525.061

Vid folkräkningen 2003 hade befolkningen mer än halverats till 215.972 och det fanns

bara 45.953 georgier kvar, medan antalet abchasier hade ökat något och ryssar minskat med 70 procent, armenier med 40 procent och greker med 90 procent.

När den ryska sidan hävdar att Abchasien röstat för "självständighet" bygger det på att mer än halva befolkningen fördrivits och nekats att delta i omröstningen.

Den georgiska regeringen har bara kontrollerat en liten del av Abchasien, motsvarande cirka 17 procent av ytan, belägen i sydöstra delen av området.

inte låta sig provoceras. I mitten av juli genomförde Ryssland stora militärmanövrer som en slags generalrepetition inför det som skulle hända i augusti. Den 1 augusti överfölls georgiska poliser under transport från Georgien till georgiskkontrollerade byar i den autonoma georgiska provinsen Sydossetien. Fem poliser skadades svårt. Den 2 augusti skadades sex civila georgier och en polis vid sydossetisk/rysk granatbeskjutning av byar. Alla byarna kontrollerades av den autonoma (Georgien-vänliga) sydossetiska regeringen. Den 6 augusti öppnade sydossetiska separatister granateld mot fler byar. Den 7 augusti fortsatte beskjutningen av georgiska byar och militärstyrkor. Först den 8 augusti besvarades attackerna av Georgien. Följderna känner vi, de ryska angreppen på Georgien och ockupation av de norra delarna av även det "egentliga" Georgien. De georgiska styrkorna intog snabbt Sydossetiens huvudstad Tsjinvali, men omgående rullade 58e ryska armén in genom Roki-tunneln från Nordossetien och krossade på ett par dagar den georgiska armén. Att sätta en hel armé på stridsfot är naturligtvis inte något som görs på ett par dagar. Den stod stridsberedd och invasionsredo på andra

sidan gränsen och när georgierna fallit för ryssarnas provokationer var det bara att trycka på startknappen.

Maria Persson Löfgren, Sveriges Radios Moskvakorrespondent, rapporterade den 25 augusti om den tjetjenske fotografen Said som strax innan invasionen rest till Sydossetien för att ta naturfotografier. När han tog in på hotell i den lilla huvudstaden Tsjinvali den 7 augusti förvånades han över att det bara fanns soldater – ingen befolkning – i staden. Hotellet hyste däremot 30 ryska journalister från Moskva. De hade bott där sedan den 3 augusti. Det är inte varje dag eller varje år som de stora ryska TV-kanalerna rapporterar något från Sydossetien. Men nu fanns de alla på plats, tillsammans med korrespondenter för nyhetsbyrån Itar-Tass och reportrar från de stora tidningarna i Moskva. Vad väntade de på?

Georgien var under Sovjettiden känt för främst två saker, sina fina jordbruksprodukter och då inte minst viner, samt att inte ens KGB lyckades hålla Georgien under kontroll. Georgierna levde gott på att producera och sälja jordbruksprodukter vid sidan av den officiella statliga kontrollen. Den enligt sovjetisk syn illegala

verksamheten gav utrymme för en georgisk organiserad brottslighet, som delvis finns kvar än idag. En rysk journalist, Julia Latynina, har kallat Sydossetien ett joint venture mellan KGB-generaler och ossetiska gangsters (smugglare), som gemensamt sätter sprätt på de pengar som Moskva avdelar för kriget.

Ryska sanktioner

År 2006 hade den gamle KGB-mannen Eduard Sjevardnadze fallit och den västutbildade advokaten Michail Saakasjvili tagit över. Ryssarna vidtog genast ekonomiska sanktioner och förklarade till exempel det georgiska vinet för hälsovådligt och stoppade därmed importen till landet. Georgien var (vid sidan av Moldavien) Rysslands viktigaste vinleverantör, men vinhandeln betydde naturligtvis mycket mer för Georgien än för Ryssland. 40 procent av Georgiens vinexport gick till Ryssland (och en hel del av återstoden till andra före detta Sovjetrepubliker). Inför hotet om att inte en ekonomisk grundpelare skulle falla ledade georgierna efter nya marknader och hittade dem i USA, Tyskland, Kanada med flera länder. De upptäckte dessutom att de

Sedan ryssarna förklarade det georgiska vinet "hälsovådligt" har den georgiska exporten av högkvalitativt vin till resten av världen exploderat. I Sverige säljer Systembolaget georgiskt vin i det "tillfälliga sortimentet". Här det senaste alternativet, Saperavi från Teliani-dalen. De ryska ockupationsstyrkorna skövlade vinodlingarna där de kom åt.

nya exportländerna var beredda att betala betydligt mer för georgiska kvalitetsviner (Georgien anses av många experter vara vinodlingens historiska vagg, arkeologerna säger att det funnits vintillverkning i landet i 8000 år). Det finns numer ett georgiskt vin som finns tillgängligt på Systembolaget, Saperavi.

Georgiens gränser, inklusive de autonoma områdena Abchasien, Sydossetien och Adzarien, erkänns av FN och den europeiska säkerhetsorganisationen OSSE. Samtliga länder har till augusti 2008 erkänt dessa gränser – alltså även Ryssland. Men i praktiken har Georgien inte kontrollerat hela sitt internationellt erkända territorium. Ryssland har lagt under sig stora områden. Samma sak har skett i Moldavien, där området öster om floden Dnjestr bildat den av Ryssland kontrollerade utbrytarrepubliken Transdnjestr.

Den 26 augusti 2008 erkände Ryssland Abchasien och Sydossetien som självständiga nationer. De har senare följts av Nicaragua och den egna skapelsen Transdnjestr. I praktiken uppfyller inte Abchasien och Sydossetien de krav som ställs på en självständig nation, att ha kontroll över det egna territoriet. Det är Ryssland som har kontroll över territoriet. Det är också ryska rubel som används som valuta och Ryssland står för utbetalning av pensioner till landets åldringar.

Efter konflikterna 1992–1993 träffades en överenskommelse om att "fredsbevarande soldater" skulle övervaka Abchasien och Sydossetien. De fredsbevarande soldaterna visade sig i praktiken vara ryska soldater försedda med blå hjälmar. Idag är de ockupationssoldater och inget annat. Utom i propagandauttalanden från Kreml.

Adzarerna i sydväst, som talar georgiska, men till skillnad från de kristna georgierna ofta är muslimer, förklarade sig också självständiga i början av 1990-talet, men ingår nu återigen i det av Georgien kontrollerade territoriet.

Ryssland hävdar att Sydossetien (och Abchasien) i folkomröstningar valt självständighet och att de därför inte ska tillhöra Georgien. Dock har Ryssland ända tills nu erkänt Georgiens territoriella integritet. Först tisdagen den 12 augusti har det från officiellt ryskt håll hävdats att de ockuperade områdena är "omtvistade". Till och med den 11 augusti rådde inte heller från det officiella Ryssland någon tvekan om att områdena var georgiska. Ryssland har delat ut ryska pass och ryska medborgarskap

till invånarna i Abchasien och Sydossetien. De pass som utfärdats av myndigheterna i Abchasien och Sydossetien har inte godkänts utomlands.

Ryssland har hänvisat till FN-beslutet att stödja ett självständigt Kosova och dragit paralleller med Abchasien och Sydossetien. Det finns förvisso paralleller i så måtto att Kosovos serbiska befolkning (i norra delen av landet) inte har haft möjlighet att säga sitt. Men en stor skillnad är att Kosova sedan länge haft en minst 80-procentig albansk majoritet, medan Abchasien haft georgisk majoritet och Sydossetien haft i alla fall 30 procent georgisk befolkning.

Ryssland motiverar de militära överfallen med att man ska skydda ryska medborgare. Men det ryska medborgarskapet är artificiellt och skapat genom att Ryssland själv delat ut medborgarskapen. "Att skydda ryska medborgare" låter för övrigt oroväckande med tanke på det icke obetydliga antalet ryska medborgare i länder som Estland, Lettland och Litauen. Befolkningsmajoriteten där kan bli lika åsidosatt som den georgiska befolkningsmajoriteten när det gäller att slå vakt om Rysslands militära intressen.

Få insatta bedömare tror att Ryssland bryr sig särskilt mycket om folken i de båda georgiska separatistklaverna Sydossetien och Abchasien och Georgiens fåfänga försök att rätta in dessa i ledet. I

stället bör man betrakta det ryska militära svaret som en fingervisning om att Ryssland nu återvunnit sitt självförtroende och inte tvekar att göra precis som man vill gentemot små nationer inom den ryska intressessfären.

Som den engelska tidskriften *The Economist* uttrycker saken: "Det handlar om Ryssland, nationalistiskt och återuppvaknande, som banar sig väg tillbaka till Kaukasus och jagar ut andra, och spegelvänder de förluster Ryssland känner att det lidit sedan det Kalla krigets slut."

Georgien var, tillsammans med Ukraina, påtänkt som ny NATO-medlem, men det har efter den ryska invasionen blivit ett avlägset mål. Militära aktioner från västsida måste betraktas som lika uteslutna som i samband med Ungernrevolten 1956.

Den kommer att ställa stora krav på den person som de amerikanska väljarna placerar i Vita huset som ett resultat av presidentvalet den 4 november. Den ene av kandidaterna, republikanernas John McCain, har sagt på följande sätt om Vladimir Putin:

-När jag blickar in i Putins ögon ser jag tre bokstäver: K. G. B. Här har McCain visat betydligt större realism än George W. Bush, som hävdade att han under motsvarande omständigheter kunde se Putins själ och att det var en god och redbar mans själ han såg.

Sydossetien

'Sydossetiens yta 3900 kvadratkilometer (mindre än Gästrikland)

Befolkning i Sydossetien (sovjetisk folkräkning 1989)

I Sydossetien har den etniska sammansättningen varit annorlunda. Men befolkningen har också varit mycket mindre.

Ossetier	65.200
Georgier	28.700
Ryssar	2.000
Armenier	1.000
Judar	700

Också i Sydossetien har befolkningen minskat kraftigt under de senaste tjugo åren, men befolkningsproportionerna har varit ungefär desamma.

Socialsveriges övergrepp mot familjer

Svenska sociala myndigheter har under många år splittrat familjer genom att omhändertaga barn och ackordera ut dessa i fosterhem. Följderna för berörda familjer har oftast varit djupt traumatiska och skadliga. Om detta har Birger Hjelm skrivit en bok som heter *Den underdåniga lydnaden*, som borde vara obligatorisk läsning för såväl socialpolitiker som anställda vid socialkontor runt om i landet.

★★★ Boktiteln *Den underdåniga lydnaden* anspelar på ett utdrag ur Kungl. Majt:s dombeslut avseende Kerstin Hjelmns besvär överenkammarrättsdom i Göteborg beträffande föreskrifter enligt barnavårdslagen med mera, meddelat i regeringsrätten 1973. I utdraget heter det med en anakronistisk formulering: "Det länder vederbörande till underdånig underrättelse." Kerstin Hjelm var författaren Birger Hjelmns mamma och det är hon som är huvudpersonen i boken, utgiven på eget förlag 2007.

Boken har försetts med ett engagerat förord av Bo Edvardsson, docent i psykologi vid Örebro universitet och sakkunnig i social utredningsteknik. Edvardsson understryker inledningsvis att "det är i det närmaste omöjligt till och med för en resursstark person som Birger Hjelm att nå upprättelse genom erkännanden eller skadestånd gentemot sådana organisationer som förvaltning och barnpsykiatri".

Hjelm har nämligen ägnat åtskilligt av sin tid åt korrespondens med sociala och barnpsykiatriska aktörer och även vänt sig till en jurist, dock med obefintligt resultat.

Moralisk kompass

Birger Hjelm föddes 1961 och har, trots den barndom som av honom upplevdes så traumatisk, etablerat sig som jägmästare efter en akademisk utbildning. Han är också tvåbarnspappa. Det verkligt tragiska är att det inte gått lika bra för alla med motsvarande erfarenheter av myndighetsmissbruk och inkompetenta handläggare av familjesituationen under barndomen. Socialsverige har inneburit en katastrof för många berörda familjer och individer.

Hjelm beskriver inledningsvis hur Sverige efter Andra världskrigets slut av den styrande socialdemokratin byggdes upp till en modern industrination som under ett antal år var bland de främsta i världen när det gäller levnadsstandard.

"Sverige hade i denna självbild också blivit världssamfundets moraliska kompass", skriver Hjelm. "Vi gav våra domar och moraliska pekpinningar på löpande band till regimer runtom i världen som vi ansåg kränka demokratiska värden. Statsminister Olof Palme och andra ledande representanter vid den tiden hade rätt i mycket av kritiken... Det som däremot är beklämmande är att vi gjorde dessa utfall ifrån en moralens högborg."

Ty bilden av det svenska sosseamhällets förträfflighet, menar Hjelm, är icke med sanningen överensstämmande: "Det har till en del varit en propagandaprodukt och illusion."

Enligt Hjelm uppvisar Socialsverige tydliga brister och systemfel där människor kommer i kläm och far illa. Detta framkommer med förfärande tydlighet då för något år se-

tommy.hansson@contra.nu

dan groteska missförhållanden avslöjades inom den sociala "barnavården" inklusive inte bara fysisk och psykisk misshandel utan också sexuella övergrepp.

Trappades upp

Familjen Hjelm bestod ursprungligen av pappa Olof, mamma Kerstin samt barnen Helen, Gunnel och Birger. Av dessa var Birger yngst, född på Borås lasarett sommaren 1961. Familjen var till en början lycklig men drabbades, som fallet är med många familjer, efter hand av problem. Makarna gled i sär och skiljdes slutligen 1964, tyvärr inte som vänner. Kerstin Hjelm fick vårdnaden om barnen vilka dock fortsatte träffa sin pappa. Fru Hjelm beskrivs av sonen som laglydig, skötsam (hon var exempelvis nykterist i hela sitt liv) och omtänksam.

Det var emellertid inte lätt för en ensamstående mamma utan högre utbildning att försörja tre minderåriga barn, varför Kerstin Hjelm tvingades söka ekonomiskt bistånd från de sociala myndigheterna. Det ledde i sin tur till att familjen blev föremål för en socialutredning, varvid det bland annat framkom att förhållandet mellan Kerstin

och äldsta dottern Helen inte var det bästa. Detta medförde att Helen, enligt uppgift av egen vilja, blev fosterhemsplacerad i Borås till sin myndighetsdag.

Sedan Olof Hjelm flyttat ifrån familjen och Helen blivit utackorderad i fosterhem, flyttade fru Kerstin Hjelm och hennes två hemmavarande barn till Växjö. Familjen kom här återigen i kontakt med de sociala myndigheterna. En barnavårdsman tillsattes för barnen Gunnel och Birger, något som modern Kerstin inte uppskattade. Det kom därför till stridigheter mellan Kerstin Hjelm och det sociala. Följden blev en långdragen konflikt mellan Kerstin Hjelm och Växjö socialförvaltning.

Problemen trappades upp, skriver Birger Hjelm: "Även Gunnel och mamma började bråka och den tidigare fina sammanhållningen började krackelera. Min syster blev hårdare hållen av mamma än tidigare och hennes frigörelse skulle, milt uttryckt, inte bli friktionsfri. Att mamma var överbeskyddande råder det inget tvivel om."

För att göra en lång historia kort: också Gunnel Hjelm placeras i fosterhem i början på 1970-talet.

Den saknade systemen

För gossen Birger Hjelm blev saknaden efter den fyra år äldre systemen en svår upplevelse som kom att prägla hela hans liv. Han menar att de sociala myndigheterna betedde sig okänsligt för att inte säga fiendligt gentemot modern. Vi låter Birger Hjelm själv berätta:

"I Socialförvaltningens återgivning av samtalsredovisning med min syster och andra inblandade anar man en låst uppfattning och inställning om mamma som en problematisk person. Alla uppgifter som beskriver mamma som en besvärlig person accepteras okritiskt och får stort utrymme... Socialförvaltningens eget agerande bidrar också till att provocera fram mammas häftiga agerande."

Inom socialförvaltningen tycks man inte inse att Kerstin Hjelm är en människa av kött och blod som blir sårad och kränkt genom den förnedrande behandling hon utsätts för, och som därför ibland mycket stridbart kämpar för sin familjs existens. Birger Hjelm igen:

"Att det sliter på en människa att ligga i en långvarig konflikt med en social myndighet verkar inte vara något som social-

förvaltningen reflekterar över. Jag förstår nu i efterhand att mamma blev utbränd och drabbades av en utmattningsdepression. Detta sker naturligtvis inte över en natt utan är en lång process.”

Så småningom börjar de sociala myndigheterna luta åt att även unge Birger bör omhändertas. Från sommaren och framåt blir gossen föremål för ingående utredningsåtgärder, eftersom man utgår ifrån att han far illa i hemmet till följd av moderns förmodade beteende. Sociala förgrundsgestalter i sammanhanget är tjänstemannen Tyra Olsson och psykiatrikern Stig Östenson, personer som Birger Hjelm inte har mycket till övers för. Också förordsförfattaren Bo Edvardsson har från sin egen yrkesutövning haft negativa erfarenheter av Östenson.

”Jag kan gissa vad makarna Östenson [fru Östenson var barnpsykolog och arbetade tillsammans med maken] har åstadkommit under många års yrkesverksamhet. Dr Östensons egocentriska kvasipsykologiserande framgår med tydlighet av de brev av hans hand som finns i boken.”

Efter långvarigt utredande kommer berörda myndigheter ändå slutligen fram till att Birger Hjelm inte behöver tvångsomhändertas. Den omänskliga behandling han och modern blivit utsatta för lämnar dock djupa spår både hos modern och sonen.

”Mamma var mycket frustrerad över hur alla blundade över och inte ville kännas vid de myndighetsövergrepp som vi blev utsatta för”, skriver Birger Hjelm. Ett uttryck för denna frustration var att Kerstin Hjelm vid ett tillfälle skällde ut en FNL-aktivist, som i Växjö centrum skanderade slagord mot USAs engagemang i Vietnam och skramlade med bössan ”för Vietnams folk” som det så vackert hette.

–Jag skall skänka en slant den dag ni börjar inse och protestera mot att mänskliga rättigheter kränks även i Sverige, sa fru Hjelm bland annat enligt sonen Birgers redovisning i boken.

Göran Skyttes uppsats

De uppslitande erfarenheterna från Växjö kommun och dess socialförvaltning gör att Kerstin och Birger Hjelm flyttar till Alvesta. Även här upprepas de tröttsamma rutinerna

med sociala utredningar och myndighetskontroll. Vilket får mamman och sonen att snart flytta på nytt, denna gång till Tranemo i Västergötland. Kerstin Hjelm hade nu för övrigt gift om sig.

Slutligen slipper Birger Hjelm och hans mamma den sociala övervakningen. Ärrn i deras själar kan dock ingen utplåna, och familjen förblir obotligt splittrad. Bokens andra del ägnas åt Birger Hjelms inträde i vuxenvärlden och hur han i mogen ålder kämpar för att få till stånd en ursäkt från Växjö kommun och ett erkännande av att man handlat fel. Birger visar sig vara en studiebegåvad person och utbildar sig till jägmästare. Under flera år arbetar han också i Etiopien, och det är under denna tid hans moder Kerstin avlider i en cancersjukdom

Syskonen Hjelm i början av 1960-talet. De två systrarna blev bägge fosterhemsplacerade. Lillebror har ägnat mycket tid och resurser åt att ta reda på hur det gick till.

hösten 1999. I det sista telefonsamtalet Birger hade med sin mor sade hon följande:

–Det är ju förfärligt att de kunnat splittra vår familj på det sättet som dom gjorde. Ni var så fina tillsammans. Jag gjorde allt vad jag kunde för att hålla ihop er men det gick inte. Jag var verkligen ledsen och arg för din skull och jag vet hur svårt det var för dig, Birger. Jag kände mig så maktlös och jag kanske gjorde fel ibland men jag gjorde så gott jag kunde. Tänk på dina egna pojkar nu och vad som än händer så får inget skilja dom åt och du får aldrig överge dom.

Fru Hjelm var synnerligen aktiv i sammanhanget. Hon kontaktade media som skrev om tvekampen med det sociala – något som säkert inte gjorde dess representanter mer välvilligt inställda till henne – och hon fick kontakt med en ung journalist

vid namn Göran Skytte. Denne skrev sitt examensarbete vid Journalisthögskolan i Göteborg 1973 om fallet Hjelm. Det fick titeln *Fru Hjelm och hennes barn. En deskriptiv analys av två barnavårdsfall.*

Socialsverige

Birger Hjelms ansträngningar att få ansvariga myndigheter och tjänstemän att krypa till korset bar alltså inte frukt. De vägrade erkänna att de kunde ha haft fel. Inte heller deras efterträdare i den sociala apparaten vill gå med på att fel har begåtts. Och landets högsta sociala myndighet, Socialstyrelsen, tvår sina händer. Så går det till i Socialsverige, och det borde kanske Birger Hjelm ha insett redan innan han inledde sina ansträngningar – men det är

kanske inte så lätt när man som Hjelm med stort patos vill göra upp med begångna oförrätter. Ledsamt nog förlorade också Hjelm en massa pengar när han anlidade en jurist som inte var mycket att ha.

Fallet Hjelm och otaliga liknande fall i det av socialdemokratin uppbyggda Socialsverige är resultatet av en skev människo- och familjesyn, som utgår ifrån att man med automatik kan få små och stora människor att anpassa sig i önskade mönster genom tillgripandet av social ingenjörskonst. Det tas, i enlighet med socialismens människosyn, för givet att en förändrad omgivning också

förändrar människan på avsett vis. Den trygghet traditionella familjeband förmår skapa, också i många ”problemfamiljer”, tas ringa hänsyn till.

Det behöver knappast påpekas att det ibland finns helt olidliga familjeförhållanden där de sociala myndigheterna har en given skyldighet att ingripa och ge lidande barn en ny och bättre uppväxtmiljö. Och visst finns det yrkesskickliga och in-kännande socialtjänstemän.

Det stora problemet med barnomhändertaganden i Sverige har dock varit att myndigheterna inte kunnat hålla fingarna borta när det gäller relativt välfungerande familjer, som av en eller annan anledning fått det socialas ögon på sig.

Birger Hjelm: Den underdåniga lydnaden. En dokumentärroman. 158 sidor. Eget förlag Lapplandsresan 53, 757 55 Uppsala.

Stoppa Rysslands framfart i Georgien!

EU-politikern Gunnar Hökmark (m) tillhörde talarna vid en manifestation mot aggressionen i Georgien utanför ryska ambassaden ordnad av Magasinet Neo. (Foto: Tommy Hansson)

"Stoppa Ryssland!" Detta och liknande slagord står skrivet på husväggar i och utanför de ryskockuperade delarna av Georgien. Även om Ryssland skrev under ett avtal om vapenvila, framförhandlat av Frankrikes president, tror ingen att ryssarna tänker lämna landet i fred. Det har förekommit plundring, ödeläggelse av infrastruktur, hus har satts i brand och ryssarna skiljer över huvud taget inte mellan militära och civila mål.

Och värst av allt, stick i stäv mot krigets lagar: ryssarna tillåter sydossetisk milis att härja i de ryskontrollerade områdena. Det ser ut som om landet skall knäckas – en gång för alla – både ekonomiskt och militärt. Man hoppas också att pressen – och förödmjukelsen – skall leda till ett maktskifte i Tbilisi. I Kreml tror man uppenbarligen att man kan spränga och bomba sig till vänner i Georgien. Det rakt motsatta kan lika gärna ske, jämför Israels sommarkrig

Politisk handlingsförklaring

Anledningen till att ingenting, eller nästan ingenting, görs åt alla olika missförhållanden som råder inom exempelvis sjukvård, skola, omsorg med mera, är att de som har det gott ställt och inflytande inte drabbas särskilt hårt. De har skaffat sig försäkringar, som ger "gräddfil" till alla vårdformer. De sätter sina barn i privatskolor och de betalar en extra slant för att få ett hyfsat äldreboende.

Alltså, om den del av befolkningen som sitter på makten inte upplever obehag eller besvär, så blir det ingen kraftsamling för att lösa problemen med vår sjunkande service inom nämnda områden. De som drabbas är de svaga, det vill säga ungefär hälften av befolkningen. Låginkomsttagare, arbetslösa och pensionärer. Och de är faktiskt maktlösa. Det lilla fåtal politiker som i

för två år sedan som försvagade både Israel och Libanon och stärkte Hizbollah.

Oavsett vem som nu startade denna konflikt om Sydossetien och Abchasien så står de ryska motaktionerna inte i proportion till de georgiska framstötarna. Det ser ut som

DEBATT

om det ryska angreppet var väl planlagt, man skall inte bortse från att president Mikhail Saakashvili gick i en rysk fälla (se Kaukasus-experten Simon Sebag Montefiores artikel "Den kaukasiska kruttunnan" i norska *Dagbladet* 24/8). Det folkrättsliga underlaget för de ryska militära aktionerna långt in på odiskutabelt georgiskt territorium är också svagt, för att säga det snällt. Detta är definitivt ingen fredsbevarande operation, och de sydossetiska förlusterna,

dag inte helt styrs av den så kallade marknadsökonomi eller marknadsökonomiskt tänkande har inget reellt inflytande för att kunna påverka utvecklingen.

Medias överrepresentation av vänsterorienterade journalister och allmänna "tyckare" har ironiskt nog troligen lett till ett slags nollsummespel, där den sjunkande levnadsstandaren uppvägts av floder av vänsterattityder i media. När alla avreagerat sig har luften så att säga gått ur ballongen och riksdag och alla kommunfullmäktige kan luta sig bakåt och låta "bollen rulla", det vill säga: ingenting görs.

Vinnarna i dag inom hela EU är handeln. För Sveriges del har statens gynnande av exportindustrin under de senaste 20 åren inneburit en mycket svag krona (cirka 30 procent ner mot euron och dess föregångare) och höga konsumentpriser. Yt-

som var bakgrunden till angreppet, kan vara betydligt överdrivna.

Utfärdande av ryska pass, som skett på senare tid, ger inte heller någon folkrättslig grundval för territoriella krav på en oavhängig stat. Angreppet liknar mer vad som skedde i Tjeckoslovakien för 40 år sedan, då Sovjetunionen önskade ett regimskifte. Men med en brutalitet som liknar angreppet mot Afghanistan 1979.

Angreppet har skapat fruktan från Ukraina till de baltiska staterna, som alla har rejäla ryska minoriteter. Därför är det viktigt att man nu sätter ner foten vad beträffar Ryssland. Aldrig sedan Sovjetunionens sammanbrott har Ryssland angräpat ett grannland. Och vare sig man tycker om det eller ej har det skapat en ny strategisk situation i Europa. Ryssland är villigt att bruka militär makt utanför sina gränser i en sak som anses viktig för landet.

När detta inlägg går i tryck har de ryska styrkorna förhoppningsvis dragit sig tillbaka från merparten av Georgien, men så som detta krig förts kan man inte acceptera ryska styrkor som fredsbevarande varken i utbrytarregionerna eller i en buffertzon runt dessa. Då får andra styrkor gå in, till exempel från EU och Ukraina. Jag utgår dessutom ifrån att Norge och Sverige inte erkänner Abchasien och Sydossetien varken som oavhängiga stater eller som delar av Ryssland om denna fråga skulle dyka upp.

Georgien måste få bred och massiv hjälp till att återvinna sin självständighet och territoriella integritet!

Nils Tore Gjerde

terligare ett exempel på svaga, möjligen dåliga politiker som aldrig tycks kunna motstå politisk opportunist.

Med medias hjälp har man lyckats åstadkomma en politisk handlingsförklaring genom att oavbrutet underblåsa polariseringen mellan blocken. I dag vågar inte många, om några, stå för åsikter eller handlingar som inte ligger i den politiska korrekthetens trygga famn. Alla tal, debattinlägg och allmänna uttalanden innebär: Mer av det goda åt alla, etcetera

Vi borde ta lärdom av Frankrikes president Nicolas Sarkozy. Som svar på kritik från media att han inte gjorde som pressen ansåg nödvändigt svarade han (fritt översatt): "Våra åtgärder är inte för pressens bästa utan för landets bästa."

Stig G Daun

McCains mod och valet av Sarah Palin

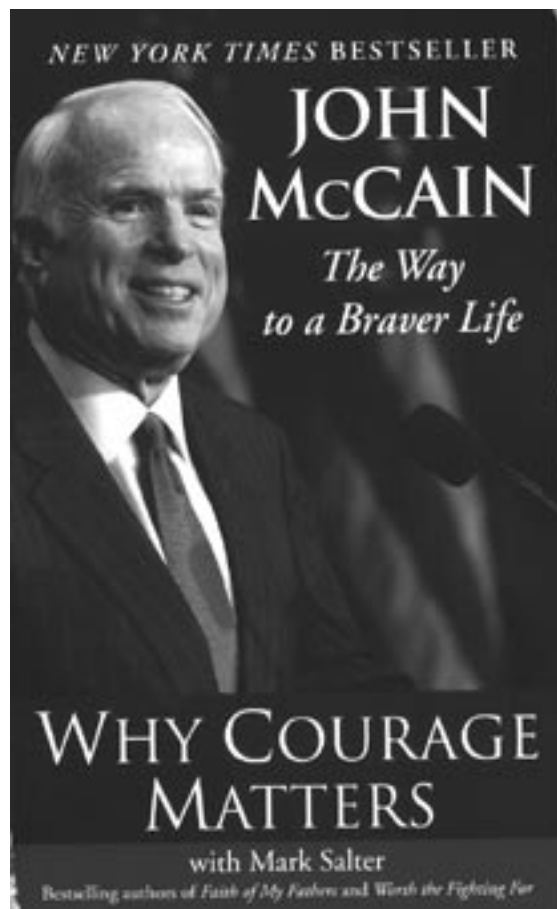
★★★ Den republikanske presidentkandidaten John McCain har gjort sig känd som en modig politiker som inte tvekat att, när han känt att så varit befogat, gå emot det egna partiet. Ett eklatant exempel härpå är då McCain 1983, som färsk ledamot av Kongressens representanthus, röstade mot en resolution som skulle göra det möjligt för president Ronald Reagan att stationera amerikanska marinkårsoldater i Libanon som del i en multinationell styrka. Enligt McCain skulle den amerikanska styrkan utgöra ett lätt byte för en terroristattack. Resolutionen gick dock igenom, och bara en månad senare besannades McCains farhågor då marinkårsstyrkans baracker terrorbombades med många dödsoffer som följd.

Ett mer sentida uttryck för McCains kurage är hans stöd för Bush-administrationens engagemang i Irak i en tid, när allt USA gjorde i Irak såg ut att leda till katastrof. McCain vidhöll emellertid, trots den smutskastning president Bush och hans medarbetare utsattes för, att det enda raka var att trappa upp den amerikanska truppen i Irak. När detta skedde började kriget mycket riktigt gå allt bättre för USA och dess allierade. Att mod är en av John McCains mest framträdande egenskaper framgår naturligtvis också av hans uppträdande i nordvietnamesisk fångenskap och vägran att låta sig knäckas av den omänskliga tortyr han utsattes för.

Mod är också något McCain beundrar när han finner denna egenskap hos andra. Därom vittnar boken *Why Courage Matters. The Way to a Braver Life*, skriven av John McCain med Mark Salter som medförfattare (Ballantine Books/The Random House Publishing Group 2004, pocketupplaga 2008, 209 sidor). I boken delar McCain med sig av några av sina mest inspirerande berättelser, skildrande det mod som visats av vanliga människor när de utsatt sig själva för livsfara i syfte att försvara medmänniskor och ideal de trott på.

McCain svarar så på frågan varför vi behöver mod: "Vi behöver det därför att utan mod är all dygd skör: beundrat, eftersökt, föregivet men ringaktat och uppgivet utan strid. Mod är vad Winston Churchill benämnde 'den främsta av mänskliga kvaliteter... därför att den garanterar alla andra.'" Ty vad är det för mening med att

I boken Why Courage Matters bryter John McCain en lans för modet som en av de viktigaste mänskliga egenskaperna. Ett mod McCain visade prov på då han utsåg den konservativa Alaska-guvernören Sarah Palin till sin vicepresidentkandidat.

hysa övertygelser om man inte är beredd att slåss för dem?

Ett slags mod, menar McCain, är av den defensiva typ som kan definieras som förmågan att lida med värdighet utan att förlora hoppet. Detta slags mod kan, framhåller McCain, ägas av fysiskt starka likaväl som svaga personer och kan väl jämföras med det offensiva mod som resulterar i hjältedåd på slagfältet. McCain citerar i sammanhanget Martin Luther King, Jr. som 1963 sa: "Om en människa inte har upptäckt något hon vill dö för, är hon inte skickad att leva."

En modig man, vars exempel McCain plockar fram ur sin fatabur, är kongressmannen John Lewis, född i det segregerade Alabama 1940, som var en nära medarbetare till King. Lewis är en troende baptist och fann genom sin religiösa övertygelse mod att kämpa mot den rasistiska omgivning, som ville bibehålla den vita överhögheten och rassegregeringen i USA i allmänhet och södern i synnerhet. Under en demonstration i Montgomery, Alabama den 20 maj 1961 blev Lewis indränkt i

blod sedan han och andra demonstranter angrips av våldsamma motdemonstranter som försvarade segregationspolitiken.

Många svarta som engagerade sig mot rasåtskillnaden tröttnade på den icke-våldsmetod som Martin Luther King förordade och drevs i armarna på militanta grupperingar av typ Svarta pantrarna, men John Lewis och hans meningsfränder visade sitt mod genom att envist hålla fast vid icke-våldet trots anklagelser om att vara "husnegrer", "onkel tommar" etcetera. Därigenom kunde Lewis slutligen skaffa sig en position genom vilken han blev i stånd att göra en betydande politisk insats för sitt ideal om ett icke-rasistiskt USA, där negrer och andra minoritetsgrupper kunde avancera till de högsta positionerna i samhället. I dag har USA exempelvis en svart utrikesminister genom Condoleezza Rice och kan, som ett resultat av det stundande presidentvalet, få en svart president i Barack Obama.

Ett exempel på ett synnerligen offensivt mod från McCains bok är den heroism som visades av korporal Pete Salter under

Koreakriget. Den 4 november 1950 befann sig Salter och E-kompaniet på en kulle i norra Korea nära den kinesiska gränsen i ett avgörande skede av kriget, då Kinas diktator Mao Tse-tung hade börjat sända "frivilligtrupper" in i Korea till stöd för den nordkoreanske kommunistledaren Kim Il-sung och dennes försök att erövra Sydkorea med våld. Kineserna anföll kullen med överväldigande styrka och erövrade den från de amerikanska försvararna.

När Pete Salter och några av hans kamrater sökte fly undan fienden blev Salter varse, hur tre kinesiska soldater närmade sig en amerikansk soldats skyttevärn. Salter hade tidigare förlorat sitt vapen men valde

i den situation som uppstod att vara modig. Han rusade utan hänsyn till sitt eget liv på den främste fiendesoldaten och ströp honom med sina bara händer. Med hjälp av den dödade kinesens vapen sköt Salter ihjäl den andre fiendesoldaten, medan kamraten tog hand om den tredje. Salter var herefter tvungen att bekämpa ytterligare kineser, innan han slutligen lyckades hitta tillbaka till sin enhet. Det beräknas att endast 18 man ur det ursprungliga E-kompaniet lyckades ta sig levande nerför kullen.

Dessa två exempel på olika typer av mod må vara tillfyllest som illustration till John McCains viktiga budskap att mod är en avgörande mänsklig egenskap som inte

bara kan rädda enskilda liv, utan också säkra segern för viktiga ideal. Boken *Why Courage Matters* är en stark skildring av en egenskap som inte står särskilt högt i kurs i västvärlden i dag, där de flesta politiskt aktiva väljer den enkla vägen att engagera sig för något politiskt korrekt ändamål.

Om det McCainska modet också räcker hela vägen fram till Vita huset återstår att se. Det räckte i alla fall till att utse en vicepresidentkandidat som är såväl kvinna som konservativ. Guvernör Sarah Palin kan mycket väl bli tungan på vägen den 4 november!

Tommy Hansson

Den amerikanska succén i Afrika

★ Med vår svenska omvärldsbevakning är det måhända svårt att få någon annan uppfattning om den avgående Bush-administrationen än att den varit den värsta tänkbara katastrof som drabbat USA och världen i stort.

Tonen angavs direkt efter terrordåden den 11 september 2001, då några av våra mest frekventa världssamveten såsom Jan Guillou, Per Gahrton och Jan Hjärpe fastslog att USA får skylla sig självt med tanke på den utrikespolitik man bedriver med stöd till Israel och andra hemskheter.

Säga vad man vill om de militära operationerna i Afghanistan och Irak i samarbete med ett antal allierade, men de har varit mycket framgångsrika om vi ser till resultaten: det afghanska folket befriades från den brutala talibanregimen medan irakierna blev av med massmördaren Saddam Hussein. Mycket återstår att göra när det gäller att förvandla Afghanistan och Irak till hyggligt moderna och civiliserade samhällen med stabilitet och trygghet för folken som bor där, men särskilt i Irak synes man vara på rätt väg.

Vad Bush-administrationen inte lyckades med var att uppspära och oskadliggöra Usama bin Ladin, men däremot tycks terrornätverket al-Qaida ha vingklippts rätt ordentligt. John McCain har lovat att fixa bin Ladin om han väljs till president den 4 november, något man i så fall bara kan önska "lycka till" med.

Hotet från islamismen har även bäring på andra länder av typ Iran, Saudiarabien, Pakistan och Syrien men även organisationer som Hamas i Palestina och Hizbollah i Libanon. Vem som än blir USAs 44:e president så måste vederbörande se

till att hålla sig noggrant orienterad om händelseutvecklingen i Mellanöstern och vara alert när det gäller den hotbild som kan dölja sig runt hörnet. Demokraternas Barack Obama tycks ha för sig att det räcker med att sätta sig vid förhandlingsbordet tillsammans med representanter för skurkstater och terrorrörelser så kommer alla problem att lösa sig, en inställning som varslar om en möjlig katastrof.

USAs utrikespolitik består emellertid också av andra komponenter. Ett Ryssland där nationalistiska krafter av ljusskyggt slag vädrar morgonluft och där invasionen av Georgien av allt att döma är inledningen till en ny imperiepolitik, kan komma att utgöra ett hot mot världsfreden. Det är en händelse som ser ut som en tanke att den extremnationalistiske demagogen Vladimir Zjirinovskij numera är vice talman i den ryska duman. Vilka länder kommer den ryska krigsmaskinen att hota närmast - Ukraina? Baltikum? Finland? Sverige? Inte ens president Bush förutsåg den oroadande utvecklingen i Putins Ryssland utan tyckte sig en gång i Putins ögon se en god och redbar mans själ. Dessbättre har det i USA skett en tillnyktring vad gäller rysarnas intentioner.

Ett kommunistiskt Kina med de olympiska spelens propagandatriumf i ryggen är en annan formidabel utmanare till "världens enda supermakt" med sitt suveräna förakt för andra folks självbestämmanderätt såväl som för andra folks mänskliga fri- och rättigheter. Koreahalvön, där vi nu börjar kunna skönja slutet för Kim Jong-ils anakronistiska kommunistdiktatur, är ett till Kina närslutande brännpunktsområde som pockar på uppmärksamhet. Veterligen finns

inga amerikanska planer på att dra hem den omkring 30 000 man starka truppkontingenten i Sydkorea.

I Sverige talas det sällan eller inte alls om den amerikanska politiken i Afrika. Undra på det – här har det blivit succé vilket gjort George W. Bush mäkta populär, något som tydligt märktes i samband med presidentens Afrika-resa för en tid sedan. Bara en sådan sak som att Bush sedan 2001 har fyrfaldigat biståndet till Afrika och satsat enorma summor på att bekämpa AIDS-epidemin. Den amerikanska regeringen ställde vidare tidigt den muslimska regeringen i Sudan till ansvar för folkmordet i Darfur och organiserade stora hjälpinsatser till det lidande folkets förmån. USA har också aktivt medlat i konflikter i krigshärjade länder som Kongo, Sierra Leone, Burundi, Liberia och (norra) Uganda.

Det är mot denna bakgrund en kvalificerad gissning att historien kommer att se president George W. Bush och hans administration i ett helt annat och förmånligare ljus än vad de flesta av samtidens bedömare, med sitt kortsiktiga perspektiv, gör i dagsläget.

Tommy Hansson

SVERIGE-NYTT

Contras notisavdelning har i detta nummer sammanställts av Tommy Hansson och C.G. Holm. De källor som refereras är inte direkt citerade, utan texten är Contras sammanfattning av originalkällan om inte annat markeras med citationstecken.

Biskopsflirt med shariamufti

Svenska kyrkan har sedan den "kristna vänsterns" genombrott på 1960-talet utvecklats i en allt mer Israel/jude-fientlig och arabvänlig riktning, något som blev särskilt tydligt under K. G. Hammars tid som ärkebiskop. Ett av de senaste uttrycken för den hållningen var Linköpingsbiskopen Martin Linds sammanträffande i Sarajevo med stormuftin Mustafa Ceric, som förespråkar sharialagens införande för muslimer i hela Europa. Enligt Ceric är sharialagen inte förhandlingsbar utan av evigt värde. I en uppsats med titeln *The Challenge of a Single Muslim Authority in Europe* argumenterar stormuftin för en institutionaliserad närvaro av islam som universell religion och muslimer som globala medborgare.

Efter mötet med Ceric blev Lind så inspirerad att han pläderade för ett interreligiöst råd för muslimer och kristna; Lind betraktar Ceric som den främste muslimske företrädaren i Europa. När den svenske biskopen konfronterades med uppgifterna om Ceric's stöd för sharialagstiftning i Europa

En svensk Scania-lastbil som används av marxistiska MPLA i Angola under inbördeskriget mot UNITA på 1990-talet.

ifrågasatte han dessa och benämnde Ceric "en utomordentlig humanist och... intellektuellt oerhört påläst".

Martin Lind har för övrigt ett förflutet som vänsterkristen debattör av närmast marxistiskt snitt.

(*Världen idag*)

Biståndspengar till krig

Svenska skattebetalare har i dryga 40 år varit med och backat upp diktatoriska afrikanska stater och så kallade befrielseerörelser, de senare i realiteten kommunistiska terrororganisationer. Om det svenska biståndet till Afrika har journalisten Bengt Nilsson skrivit en uppseendeväckande bok med titeln *Sveriges afrikanska krig* (Timbro förlag). Nilssons bok redovisar hur svenskt bistånd, fördelat av SIDA, i decennier har

stöttat afrikanska enväldshäskare och finansierat krig i Afrika.

Bengt Nilsson framhåller i en debattartikel i *Expressen* 15/9 att såväl borgare som socialdemokrater hållit fast vid nämnda biståndsmotiv och citerar utrikesminister Carl Bildts utrikesdeklaration av den 13 februari 2008: "I takt med att utvecklingen i många afrikanska länder nu går åt rätt håll förstärks våra relationer och blir mer jämbördiga. Demokrati och respekten för de mänskliga rättigheterna utvecklas positivt i ett flertal länder."

Nilsson blir inte svaret skyldig: "Vilka länder är det? Namnge dem, Carl Bildt, så att vi kan titta närmare på dem. Vi ska se vad Human Rights Watch skriver om de mänskliga rättigheterna i dessa länder. Vad Amnesty International skriver om de politiska fångarna. Vad Transparency International skriver om korruptionen. Vad Freedom House skriver om politisk frihet. Carl Bildt har på ett okritiskt sätt anammat den gamla socialdemokratiska traditionen som går ut på att skönmåla afrikanska diktaturer och mörklägga deras brott mot medborgarna... Carl Bildts beskrivning av Afrika i utrikesdeklarationen är ett eko av denna gamla socialdemokratiska skönmålning, en regelrätt historieförfälskning."

Det svenska biståndet har ofta haft formen av budgetbistånd, det vill säga regimen i aktuellt land har fått en förstärkning av statskassan i syfte att i teorin bidra exempelvis till brunnsborring eller läskunnighet. I verkligheten har regimen i fråga använt pengarna till krig mot andra länder eller frigjort resurser som gjort en krigssatsning möjlig, så kallad fungibilitet.

"Det Afrika behöver allra mest är inte

mer pengar till despotiska regeringar”, klargör Bengt Nilsson. ”Det som behövs är politisk reform, en ny generation ledare i spetsen för nya politiska partier. Men denna utveckling bromsas effektivt av den svenska biståndspolitiken som bara gynnar existerande politiska strukturer.”

(*Contra* avser att i kommande nummer ingående belysa den svenska biståndspolitiken).

Obama vinner - i Sverige

Det förestående presidentvalet i USA tilldrar sig stort intresse i hela världen, så ock i Sverige. Och här hemma är det alltid den demokratiska kandidaten som samlar flest sympatisörer, både bland vanligt folk och politiker. Under primärvalskampanjerna sade sig exempelvis samtliga svenska partiledare utom en stödja Obamas demokratiska medtävlare Hillary Clinton. Avvikaren i sammanhanget var statsminister Fredrik Reinfeldt, som sade sig stödja Barack Obama.

Nog är det märkligt att borgerliga svenska toppolitiker stödjer så utpräglade vänsterpolitiker som Obama och Clinton. De står nämligen båda långt till vänster, inte bara för amerikanska förhållanden utan generellt. Före chefredaktören för *Dagens Nyheter*, Hans Bergström (numera bosatt i USA), åskådliggör Obamas och Clintons åsikter i en krönika i tidskriften *Sunt förnuft* (mars 2008), organ för Skattebetalarna. Således, konstaterar Bergström, vill både Obama och Clinton höja skattesatsen så att fler får betala högre marginalskatt samt kraftigt höja skatten på reavinst och utdelningar. Vidare är det inte tal om att, vilket faktiskt skett i Sverige, avskaffa den höga arvsskatten eller sänka den 45-procentiga bolagsskatten. Dessutom slår man vakt om det offentliga skolmonopolet och säger absolut nej till skolpeng.

”Att kommunistledaren Lars Ohly känner sig befreundad med en sådan politisk inriktning kan jag förstå”, skriver Bergström. ”Men hur kommer det sig att samtliga borgerliga partiledare säger sig göra det?” Bergström räknar upp fyra tänkbara förklaringar: okunnighet, sympatierna för USA-demokraterna i svenska medier, det vänstervridna åsiktsklimatet i Sverige samt den politiska korrektheten – man är rädd för att utmålas som högerspöke om man säger sig stödja en republikansk kandidat.

Bisyssla med förhinder

Urban Elmfjäll var till för några år sedan

bi odlare i Grums i Värmland. Han ansåg att hans bisamhällen riskerade inavel och ville importera 29 bidrottningar från ett biforskningsinstitut i Doli i Tjeckien. Tjeckien är sedan länge fritt från det fruktade trakékvalstret, vilket EU fastställt. Men det räckte inte för Jordbruksverket som avslag Elmfjälls ansökan. För att höja säkerheten måste bidrottningarna obduceras innan de fick föras in i Sverige. Det vill säga, de bidrottningar som skulle användas för avel skulle avlivas innan de fick tas in i landet!

Jordbruksverket föreslog i stället import av ägg eller sperma. Men nu är bisperma i en helt annan dimension än tjursperma, så det blir en ganska svårhanterlig sak. Elmfjäll överklagade Jordbruksverkets beslut till Länsrätten. Länsrätten och senare Kammarrätten höll med Jordbruksverket. Regeringsrätten vägrade att lämna prövningstillstånd. Frågan om import av 20 bidrottningar hanterades av den svenska byråkratin i sammanlagt fyra år och fem månader. Resultatet blev avslag på en begäran som handlade om import från ett annat EU-land.

Elmfjäll är numera före detta bi odlare.

(*Magasinet Neo*)

Svenska Tuidangcentret

Den 1 juli är den dag det kinesiska kommunistpartiet bildades. En sorgens dag, menar Jörgen Bergman som är ordförande i det svenska Tuidangcentret.

Tuidangcentret är en ideell förening som bildats i syfte att hjälpa kineser att utträda ur och ta avstånd från det kinesiska kommunistpartiet och dess underorganisationer. Svenska Tuidangcentret är en del av det Globala servicecentret för utträde ur det kinesiska kommunistpartiet och bildades 2007. I organisationens uppgifter ingår också att informera om partiets historia, grymheter, brott och lögn samt annan information som kinesiska medborgare saknar kännedom om därför att det allena rådande kommunistpartiet på känt totalitärt maner skrivit om historien.

–Den här diktaturen har ju hållit på i många år nu och haft ihjäl 80 miljoner människor, det är fruktansvärt, citeras Jörgen Bergman i tidningen *Epoch Times* – *Sverige* (augusti 2008).

Det kinesiska ordet *tuidang* betyder ”lämna partiet”. Och omkring 40 miljoner kineser har lämnat kommunistpartiet sedan en våg av utträden tog sin början

i december 2004. De flesta utträden sker via e-post sedan Internet-blockaden brutits igenom, alternativt via fax. Partiet söker efter bästa förmåga minska antalet utträden, icke minst genom att upprätthålla Internet-blockaden. Värst drabbas då de lägre samhällsskikten eftersom dessa ofta saknar möjlighet att bryta igenom blockaden.

–Jag tror på att varje kines måste få chansen att välja något annat än den diktatur som de påtvingats, och som svensk vill jag stödja det, citeras Jörgen Bergman.

Skall mördare få undkomma?

Preskriptionstiden för mord i Sverige är 25 år. Detta innebär att fallet avskrivs och att någon person aldrig kan fällas för brottet i fråga. En utredning pågår nu om att slopa preskriptionstiden för grova brott inklusive mord, dråp, terroristbrott med dödsoffer som följd samt grovt folkrättsbrott.

Många länder, bland dem Danmark, Finland och Tyskland, saknar preskriptionstid för mord. Det borde vara dags att införa detta också i Sverige. (*Fokus*)

Nya svenskar ska tas om hand

Det svenska systemet för hantering av nyanlända invandrare utgår från att ingen kan klara sig själv och att alla behöver massor med hjälp från generösa sociala myndigheter. Den invandrare som har en annan uppfattning ska finna sig i att ”systemet” är annorlunda. Hidayet Tercan som kommer från turkiska Kurdistan berättar i *Dagens Industri* att den lokala arbetsförmedlingen i Ludvika började med att kräva att hon skulle gå på kursen svenska för invandrare, trots att hon själv lärt sig svenska innan hon kom så långt som till Ludvika (och sedan klarade SFI-provet felfritt). Arbetsförmedlingen var inte inriktad på att ordna jobb utan snarare annan sysselsättning. Och bidrag. Hidayet promenerade till en av stadens pizzerior och fick jobb direkt. Utan arbetsförmedlingens inblandning. Hidayet menar att det svenska systemet förutsätter att alla nyanlända ska leva på bidrag. Idag driver hon ett eget bemanningsföretag.

Fler sjuka med vänsterhandläggare

Forskaren Helena Stensöta vid Göteborgs universitet har konstaterat att Försäkringskassan betalar ut mer bidrag för likadana sjukskrivningar i län där handläggarna är mer vänsterinriktade. (*Magasinet Neo*)

UTLANDS-NYTT

Blodig muslimsk högtid

För ungefär 1400 år sedan dog Hussein, sonson till profeten Muhammed, i slaget vid Karbala. Jämte Hussein dog också 72 medlemmar av profetens familj. Till minne av denna händelse firar shiamuslimerna högtiden *ashura* som är av det mer makabra slaget. Under högtiden uppmanas nämligen de troende, inklusive kvinnor och barn, att slå sig blodiga.

I slutet av augusti dömdes shiamuslimen Zayed Zaidi i Manchester skyldig till att ha tvingat två tonåriga pojkar att slå varandra blodiga med en rituell piska försedd med vassa knivblad – den kallas *zanjeer zani* – under en religiös ceremoni i Levenshulme. Pojkarna, 13 och 15 år gamla, tvingades uppsöka sjukhus för att få sina skador omsedda.

Den makabra ritualen började med att Zaidi slog sig själv blodig. Han avråddes av församlingsäldeste att fortsätta men lämnade då över den rituella piskan till den 15-åriga pojken. "Start doing it, start doing it!" skall Zaidi enligt 13-åringens vittnesmål i rätten ha sagt. Pojkarna protesterade, men då tog den dömde av skjortan på en av pojkarna med uppmaningen att slå sig själv.

Självpiskningen går under beteckningen *matam* och anses framkalla känslor av sorg över Husseins död.

(The Times, London)

Royalister i Serbien

Efter det gamla Jugoslaviens upplösning och demokratins stärkande vill en del åter skapa den serbiska monarkin. Marken är väl förberedd, eftersom en kunglig familj redan finns och kronprins Alexander sedan 2001 residerar med sin familj i det kungliga palatset i Belgrad.

Konung Peter II tvingades under Andra världskrigets tyska ockupation jämte den jugoslaviska regeringen lämna landet. Efter krigsslutet tilläts konungen inte att återvända hem utan dömdes till livslång exil. Peter II blev av med sitt jugoslaviska medborgarskap men abdikerade aldrig. Då han dog 1970 blev kronprins Alexander arvtagare till tronen men föredrog att inte använda kungatiteln, utan fortsatte att kalla sig kronprins. Dynastins rätt till tronen fortsatte han att hävda.

1991, då Milosevic hade makten i Serbien, reste kronprins Alexander, kronprinsessan Katherine, arvprinsen Peter samt tvillingprinsarna Philip och Alexander till Belgrad, där folket gav dem ett entusiastiskt välkomnande. Innan den kungliga familjen valde att slutgiltigt bosätta sig i det kungliga palatset i Belgrad hade man under de tio föregående åren besökt olika delar av det forna Jugoslavien. Kronprins Alexander hade redan under exilen knutit kontakter med den demokratiska oppositionen och sammankallat till konferenser i Budapest

och Aten.

Kronprins Alexander har klargjort att han står till förfogande om och när monarkin återinförs. Han uppges vidare se de tre skandinaviska kungahusen som lämpliga förebilder för en kommande serbisk monarki.

(Royalisten)

Det gröna vansinnet

2007 offentliggjorde den brittiska organisationen TaxPayers' Alliance en studie vilken avslöjade att de brittiska skattebetalarna betalade tio miljarder pund mer i "gröna skatter" än vad utsläppen av så kallade växthusgaser skulle motivera. Varje familj, hävdade organisationen, betalade 400 pund i meravgift.

Bland de åtgärder den brittiska regeringen vidtog i sammanhanget märks en ökad skatt på äldre, bränsleslukande bilar i syfte att få befolkningen att övergå till nya, "renare" bilar. Förslaget gick dock inte igenom som tänkt var, eftersom det framkom att den planerade åtgärden faktiskt skulle strida mot regeringens egna intentioner. En kraftigt höjd skatt på äldre bilar skulle nämligen antagligen ha lett till att folk hade använt dessa bilar oftare i syfte att få så mycket valuta för pengarna som möjligt. Inte heller skulle det leda till önskat "grönt" resultat om ägare till gamla bilar bytte ut sina fortskaffningsmedel mot nya varianter. Detta därför att den mängd energi och de mängder utsläpp som går åt för att tillverka en ny bil kan förväntas orsaka mer skada än den som blir fallet, om man fortsätter köra den gamla bilen!

En annan studie som offentliggjordes i Storbritannien för något år sedan visade, att det var bättre för miljön om man körde bil till snabbköpet för att handla i stället för att promenera. Orsaken som angavs var, att den mängd protein som man måste stoppa i sig för att orka gå till affären i energikostnader (för att mata och slakta kor och därefter stycka, paketera och frakta dem till butikerna) klart översteg den förhållandevis låga kostnad som krävdes för att framföra en bil några kilometer.

"Jag misstänker att sanningen är att man kan 'bevisa' att nästan varje slags smörja är miljömässigt hälsosam eller annorledes – vetenskapen är så inexakt och så öppen för manipulation", skriver Rod Liddle i en tankvärd artikel om det gröna vansinnet i den brittiska tidskriften *The Spectator* (9 augusti 2008).

Ett exempel på klimatmaffians manipul-

ationer är påståendena om att isbjörnarna är på väg att dö ut, en "sanning" som bland annat kolporterats ut av Al Gore. Som vi avslöjade på denna plats i *Contra* 1/2008 har i stället isbjörnsstammen ökat kraftigt sedan 1960-talets början, från 5000 till cirka 25 000. Eventuella klimatförändringar är alltså ingen stor bov i detta drama, vilket framgår av en studie från Hudson Bay som visar att på ett år skjuts genomsnittligen 49 isbjörnar i västra Hudson Bay-området medan kanske 15 dukar under för ett varmare klimat.

Mer is i Arktis

I många tidningar basunerades det i slutet av september ut att isen i Arktis var på en mycket låg nivå denna sommar (det är i slutet av september som istäckets minskning upphör och ny is börjar frysa igen). Bland de lägsta nivåerna någonsin. Men ser man på de riktiga siffrorna var läget ett helt annat. Sommaren 2007 hade ett rekordlitet istäcke i Arktis, men i år har isen växt till sig ordentligt. från 4,07 till 4,45 miljoner kvadratkilometer vid "vändningen", dvs en ökning med 11 procent. Snabba kast i temperaturen har inträffat tidigare. I slutet av den senaste istiden, för 11 500 år sedan, steg temperaturen på Grönland med 5,6 grader på bara 50 år enligt studier av borrhärnor från isen, studier som gjorts vid Köpenhamns Universitet.

Barr sabbar för McCain?

I den amerikanska presidentvalskampanjen har uppgörelsen mellan demokraternas Barack Obama och republikanernas John McCain av naturliga skäl tilldragit sig nästan allt intresse. Det finns i presidentvalet dock ytterligare en aktör som det finns anledning att hålla koll på: Libertarianska partiets kandidat Bob Barr, en före detta ledamot av representanthuset som kan ställa till det för John McCain och i värsta fall ge Obama segern.

Det lilla libertarianska partiet gör vanligen inte stort väsen av sig men uppges under Barrs ledarskap vara högt motiverat inför valet den 4 november och planerar att ställa upp i 48 av de 50 delstaterna. Opinionsmätningar i USA visar att Barr kan få flera procent av rösterna. Det kan räcka för att avgöra valet. Nyckelstaterna där Bob Barr kan bli tungan på vågen till Obamas fördel anses vara Florida, Colorado, New Mexico, Iowa, Nevada, New Hampshire, Wisconsin och Georgia.

Bob Barr kan främst bli ett alternativ

för väljare som anser sig vara "mycket konservativa" och som inte är nöjda med McCains politik. Frågan är dock om inte McCains val av Sarah Palin som sin vicepresident-kandidat kan neutralisera hotet från Barr, som dessutom måste se till att säkra rösterna från dem som röstade på Ron Paul (som också lutar åt det libertarianska hållet) i de republikanska primärvalen.

Dock kan Gröna partiets Ralph Nader möjligen ta röster från Obama.

(*Newsmax*)

Finland och judarna

Ny forskning visar att Finland överlämnade färre judar till Nazityskland under Andra världskriget än hittills förmodat. Enligt de nu aktuella siffrorna skulle Finland till det allierade Hitler-riket ha överlämnat 51 judar varav 12 civilpersoner.

De nya uppgifterna härrör från det finska Riksarkivets fyraåriga forskningsprojekt avseende krigsfångar och utlämningar under åren 1939-55 vilket avslutades i juli. Sammanlagt utlämnade Finland 2300 krigsfångar från 54 olika länder till Tyskland. Forskningsuppgifter som presenterats tidigare har tytt på att finnarna överlämnat 74 judar. Den ansedde forskaren professor Heikki Ylikangas anser att Finlands delaktighet i folkmordet på judarna bör utredas noggrant, något som han menar skulle stärka Finlands internationella anseende som ett land som inte tvekar att göra upp med sitt förflutna.

Ylikangas understryker också att merparten av de civila judiska flyktingar som anlände till Finland efter *Anschluss* av Österrike 1938 inte överantvårdades till Tyskland.

(*Keskisuomalainen*)

Israelexport till muslimer

Trots den arabiska och muslimska oviljan mot Israel har man inget emot att importera varor från den judiska staten. Under första kvartalet 2008 var den israeliska exporten till de relativt liberala muslimska länderna Egypten, Marocko, Tunisien och Jordanien 45 procent högre än för motsvarande tid 2007. Jordanien är det muslimska land som importerar mest från Israel: sedan 2007 har den bilaterala handeln länderna emellan ökat med 85 procent.

Jordanien uppges köpa metaller, juveler, textilier, plastprodukter samt bearbetade träprodukter från drygt 1000 israeliska företag.

(*Israel heute*)

Egyptiska examensprov

är bland de hårdaste i världen. Godkänt eller underkänt på studentproven kan ha livsavgörande betydelse. De som misslyckas begår ibland självmord. Och om någon sämre lottad lyckas bra kan det vara en väg till de välbetalda jobben.

I ett land som Egypten är det självklart så att ett bra sätt att få bra resultat är motor. Det hör till praxis att abiturienternas föräldrar betalar lärarnas mat under provperioden. Den som inte har råd kan räkna med lägre betyg. Men det är riskabelt att kritisera systemet. 17-åriga Safwat Hassan i staden Luxor skrev på sitt prov: "De ansvariga är tyranner som härskar över ynkriggår."

Hassan blev genast gripen och förhörd, misstänkt för förtal av statschefen Hosni Mubarak. Hassan själv hävdar dock att han avsåg censurerna, de ansvariga för proven, eftersom han menade att de lät sig mutas för att ge dem som hade bättre råd än Hassan högre betyg. Hassan blev avstängd från årets studentexamen men får chansen att skriva om proven nästa år.

(*Reason Magazine*)

Överrepresentation

I Frankrike är hela 8 procent av befolkningen muslimer (de flesta kommer från Nordafrika). Men i fängelserna är mer än hälften av internerna muslimer!

(*The Economist*)

Norska och svenska brottsiffror

Oslopolisen rapporterar att personer från Mellanöstern stod för 15,9 procent och personer från Afrika för 30,5 procent av registrerade våldtäkter 2007 (tillsammans 46,4 procent). I Sverige konstaterade Brottsförebyggande rådet (BRÅ) 1996 i en rapport att personer från "östra Medelhavsområdet" var kraftigt överrepresenterade i våldtäkts sammanhang. När BRÅ gjorde om studien 2005 menade man att en så detaljerad analys inte var meningsfull.

Uppgift gavs i stället om överrepresentation i brottslighet för hela invandrarkollektivet. Där finns grupper (östasiatiska och nordamerikaner) som har lägre brottsfrekvens än etniska svenskar. Sådan statistik kan alltså hjälpa till att dölja information om vilken typ av brottslingar allmänheten har skäl att se upp med.

(*Magasinet Neo*)

Kommunistdiktaturen slog till under Peking-OS

★ Samma dag som OS-invigningen i Peking hölls arrangerade den ideella föreningen Supporting Human Rights in China (SHRIC) med Petra Lindberg som ordförande en manifestation utanför kinesiska ambassaden i Stockholm mot förtrycket i kommunismens Kina.

Och kommunistdiktaturen slog mycket riktigt till under Peking-OS. Trots att den kinesiska värdnationen gjorde sitt bästa för att utestänga mediefolket från den bistra verkligheten sipprade en del synnerligen obehagliga fakta ut. Den amerikanska tidskriften *Time* kunde exempelvis rapportera om de forna grannarna Wu Dinyuan, 79, och Wang Xiuying, 77, vilka fem gånger hos polisen ansökt om att få protestera mot att de 2001 tvångsförflyttades från sina hem. Någon sådan tillåtelse gavs inte. I stället dömdes de till "ett års omskolning på arbete".

Maos ande svävar fortfarande över det röda Kina, detta trots att kineserna har tillgång till en kapitalistliknande ekonomi och större rörelsefrihet än under Maos tid; antalet Internet-användare har ökat drastiskt. Dessutom skall man komma ihåg att ett uppriserat och relativt välmående Peking, som rensats på uteliggare, tiggare och olik-tänkande, ingalunda är representativt för ett Kina där otaliga bönder och andra fattiga på landsbygden lever under stor misär.

Myndigheterna hade vidare reserverat tre parker i den kinesiska huvudstaden för protester och demonstrationer. För detta krävdes emellertid ett särskilt, av polisen utfärdat, tillstånd. 77 ansökningar om demonstrationstillstånd inkom, men ingen godkändes! För att visa hur mycket religionsfrihet det finns i Kina hade myndigheterna också delat ut 50 000 biblar i fem OS-städer samt tillåtit den amerikanske evangelisten Franklin Graham (son till

På Peking-OS öppningsdag höll SHRIC en manifestation för mänskliga rättigheter i Kina utanför kinesiska ambassaden. På bilden talar riksdagsman Birgitta Ohlsson (fp).

Billy Graham) att predika inför 12 000 människor i en kyrka i inlandet. Parallellt med dessa i och för glädjande händelser fängslades dock åtskilliga pastorer i så kallade husförsamlingar på obefintliga grunder, medan hundratals utländska missionärer slängdes ut ur landet.

I samband med den pampiga OS-avslutningen meddelade den andliga Falun Gong-rörelsen att två av dess kinesiska medlemmar, båda kvinnor, hade torterats till döds efter att ha gripits i Shandong-provinsen i östra Kina. De var 58-åriga Zhong Zhenfu och Liu Xiumei. De senaste månaderna, meddelade rörelsen, hade drygt 8000 medlemmar gripits av myndigheterna i syfte att förhindra störningsmoment under OS-veckorna.

Idrottsligt fanns tre dominanter under Peking-OS: USAs mäktige simmare Michael Phelps, som vann åtta guld och slog nästan lika många världsrekord; Jamaicas sprinterfantom Usain Bolt, som tog tre guld (100 och 200 meter samt 4 x 100 meter stafett) och slog lika många världsrekord; Rysslands stavhopperska Jelena Isinbajeva, vilken segrade planenligt på nya världsrekordhöjden 5,05. Mina personliga favoriter var dock Norges guldvinnande

damhandbollslag, som förutom att vara oerhört spelskickliga också utan konkurrens hade vunnit ett kollektivt OS-guld i skönhet om ett sådant hade utdelats...

OS i Peking blev Sveriges sämsta på mången god dag: det blev fyra silver och ett brons samt ett begränsat antal godkända prestationer i övrigt. Däremot ingen guldmedalj. Mest uppmärksammade svenske deltagare blev i stället den Armenien-födde brottaren Ara Abrahamian, som levde rövare sedan han förlorat semifinalen och valde att storma bort från prisballen under medaljutdelningsceremonin och slänga bronsbleckan i mattans mittcirkel.

Abrahamian må i sin fanatiska guldjakt ha blivit bortdömd och utsatt för en komplot av det korrupta brottningsförbundet, men ett visst mått av självdisciplin och värdigt uppförande måste ändå krävas av en OS-deltagare, som representerar inte bara sig själv utan dessutom kung och fosterland.

Det finns skäl att minnas de ord som en gång sattes på pränt av de moderna olympiska spelens andlige fader, baron Pierre de Coubertine: "Det viktigaste är inte att segra, utan att kämpa väl."

En annan svensk som gjorde skandal var Pia Sundhage, tränare för USAs guldvinnande damfotbollslag. Efter OS-guldet inbjöds laget av president George W. Bush till en middag i Vita huset. Sundhage, som är både lesbisk och står till vänster politiskt, tackade dock nej av "ideologiska skäl".

Man kan som synes skämma ut Sverige på olika sätt.

Text & foto: Tommy Hansson

Falun Gong fanns på plats utanför kinesiska ambassaden.

Domen mot Pollard - ett justitiemord?

Jonathan Pollard är den ende amerikanske spion som dömts till livstids fängelse utan att ha varit anklagad för högförräderi. Därtill kommer att han spionerade för ett allierat land, Israel, ett brott för vilket det normala straffet är två till fyra års fängelse. Den 54-åriga Pollard är nu inne på sitt 24:e år i fängelse.

★★★ Innan Jonathan Pollard greps för spioneri i Washington, D. C. 1985 körde han och dåvarande hustrun Anne Henderson Pollard sin bil i rasande fart i riktning mot den israeliska ambassaden med FBI-folk hack i häl. Paret lyckades ta sig in på ambassadområdet men avvisades bryskt av en säkerhetsvakt, varefter Pollard och hans hustru promenerade rakt i armarna på FBI. Det var upptakten till ett av de märkligaste rättsfallen gällande spioneri för främmande makt i USAs historia.

Jonathan Jay Pollard föddes i en judisk familj i Galveston, Texas den 7 augusti 1954. Han var en begåvad pojke som starkt identifierade sig med sin judiska identitet och redan från tidiga ungdomsår drömde om att bli en berömd spion för staten Israels räkning. Att åka fast och dömas till livstids fängelse ingick dock knappast i hans planer.

Civilanställd analytiker

Efter gripandet utsattes Pollard för långvariga och ingående förhör, något som även drabbade hustrun Anne som var fullt införstådd med sin makes aktiviteter. Pollard ingick slutligen ett avtal med den amerikanska regeringen om att erkänna sig skyldig till spioneri för Israels räkning i utbyte mot att inte dömas för högförräderi och därmed till livstids fängelse. Själv skulle han inte offentligt avslöja vilka sorts hemligheter han överlämnat till Israel. Han höll sin del av avtalet, men det gjorde inte USAs regering.

Jonathan Pollard var vid gripandet sedan några år tillbaka civilanställd analytiker vid den amerikanska flottans säkerhetstjänst i Washington, D. C., närmare bestämt vid ATAC, Anti Terrorist Alert Centre. Han ansågs allmänt vara en mycket kompetent, om än något excentrisk tjänsteman. Ett av hans förslag var att lagra underrättelseinformation från Sydafrika, dåförtiden styrt av en

Jonathan Pollard spionerade för Israel och dömdes till livstids fängelse i USA - ett orimligt hårt straff, menar många bedömare.

vit minoritetsregering och en internationell paria. Det kontroversiella förslaget ledde till att Pollard fick sin tillgång till hemlig information reducerad av amiral Sumner Shapiro, som betraktade Pollard som en "dårfink" (Pollard återfick senare sin säkerhetsstatus).

tommy.hansson@contra.nu

Orsaken till att Jonathan Pollard erbjöd Israel sina tjänster var att han upptäckt att USA, trots ett ömsesidigt avtal med Israel om utbyte av säkerhetsinformation, inte vidarebefordrade viktiga uppgifter till israelerna om hot från arabvärlden och terrorismen. Han började då kopiera hemliga dokument som han mot betalning överlämnade till israeliska kontakter eftersom han fruktade, att Israel stod inför hotet om en ny Förintelse. Enligt vissa underrättelseuppgifter skulle Pollard ha vidarebefordrat så många som en miljon hemliga dokument inklusive satellitfoton.

Pollard gick in för sin uppgift så hårt att han till slut blev okoncentrerad på jobbet och därmed en sämre yrkesman. Det ledde till att hans överordnade började fatta misstankar om att allt inte stod rätt till.

Satellitfoton

När han intervjuades av BBC uppgav Ron Olive, agent för contraspionaget inom Naval Investigation Service och den som ledde förundersökningen mot Jonathan Pollard,

att affären Pollard utgjorde "ett av de mest förödande spionagefallen i USAs historia". I sin bok *Capturing Jonathan Pollard* hävdar Olive att Pollard ej endast erbjöd Israel sina tjänster, utan att han också skulle ha vänt sig till andra länder såsom Sydafrika och Pakistan. Dessa uppgifter avfärdades av Pollards anhängare som lögn och förbannad dikt.

Pollard själv sade inledningsvis att han bara förmedlade dokument som rörde det irakiska robototet mot Israel, men det var inte hela sanningen. När han efter sin dom i fängelset gav en intervju till *Jerusalem Posts* medarbetare Wolf Blitzer i början av 1987, avslöjade Pollard en del av den övriga information han vidarebefordrat till israelerna – det gällde bland annat satellitfoton över den palestinska terroristorganisationen PLOs baser i Tunisien, detaljer om Libyens luftvärnskapacitet, sovjetiska vapenleveranser till Syrien, irakiska och syriska kemiska vapen och Pakistans atombombsprojekt.

Vid det tillfälle Pollard gav intervjun med Blitzer – en annan intervju förekom i TV-programmet "60 Minutes" – stod det redan klart att han blivit lurad av de amerikanska myndigheterna. Vissa bedömare menar att dessa intervjuer är ett av de tyngsta skälen till att Jonathan Pollard fortfarande försmäktar i fängelse trots genomförda förändringar i de amerikanska frigivningslagarna.

Det som definitivt sänkte Pollard var

ett hemligt, 46-sidigt memorandum som USAs försvarsminister Caspar Weinberger överlämnade till domaren i målet, Aubrey Robinson, Jr. Sedan Pollards försvarsadvokater fått ta del av memorandumet lämnade Weinberger över ytterligare fyra sidor med information – som Pollard och hans försvarare bara fick läsa helt kort – där försvarsministern bland annat skall ha anklagat Pollard för högförräderi och yrkat på livstidsstraff. Pollard anklagades också för att ha kopierat och till Israel överlämnat den senaste versionen av *Radio-Signal Notations*, en manual om tio volymer med detaljer om USAs globala elektroniska övervakningssystem.

Det hör till saken att inte ens åklagaren yrkade på livstids fängelse: Pollard åtalades inte för högförräderi utan för spioneri på en punkt, och normalstraffet för en sådan förbrytelse ligger på fängelse i två till fyra år, särskilt som Pollard överlämnat hemlig information till en av USAs allierade. När domaren kungjorde livstidsstraffet (med en rekommendation om att han inte skulle kunna frigges i förtid) svimmade Pollards dåvarande hustru, Anne Henderson Pollard; själv dömdes hon till fem års fängelse för medhjälp till spioneri men frigavs av hälsoskäl efter tre och ett halvt år. Hon var bosatt i Israel en tid men är nu verksam som modedesigner i Kalifornien och arbetar, trots skilsmässan från maken, för Pollards frigivning.

Motsägelsefullt fall

Fallet Jonathan Jay Pollard är minst sagt motsägelsefullt. Till de många paradoxerna hör att Caspar Weinberger, som vid tiden för rättegången bredde på ordentligt om vilken farlig spion Pollard var, 2002 i en intervju tonade ned fallets betydelse och sade att det var ett ”mindre fall” som blivit oproportionerligt uppförstorat. En annan märklig sak är att man på den israeliska ambassaden vägrade släppa in Jonathan Pollard när han 1985 tog sin tillflykt dit – det hör eljest till god ton inom underrättelsekretsar att man inte lämnar en agent ute i kylan.

Jonathan Pollard började avtjäna sitt livstidsstraff i en avdelning för psykiskt sjuka fångar trots att han mentalt var fullt frisk. Där tvingades han stanna i ett år innan han överfördes till isoleringscell i det federala fängelset Marion, Illinois där han satt inspärrad under omänskliga förhållanden i sju år. Därefter överflyttades han till Butner Federal Correctional Institu-

tion i North Carolina, där han fortfarande befinner sig vid 54 års ålder.

Israel förnekade i många år att Jonathan Pollard var en israelisk spion. 1998 erkände dock Israels dåvarande premiärminister Benjamin Netanyahu att så verkligen var fallet. Samtidigt tillerkändes Pollard israeliskt medborgarskap. Han har också, efter beslut i Jerusalem stadsfullmäktige, fått en plats i närheten av premiärminister Ehud Olmerts residens i Jerusalem uppkallad efter sig, Freedom for Jonathan Pollard Square.

Israel har nu i tio års tid arbetat bakom kulisserna för Pollards frigivning, dock hittills utan resultat. Olmert tog senast upp saken då president Bush gjorde sitt första statsbesök i Israel i januari i år, men Bush sa nej.

Prestigesak

Det står klart att Pollards försvar gjorde ett misstag då man, efter domen 1986, missade att lämna in en överklagan inom den stipulerade tiodagarsperioden efter avkunnad dom. Överklaganden har dock inlämnats 1990 och 1992, dock utan önskat resultat. 1991 gjorde Pollard i en offentlig skrivelse riktad till sina föräldrar avbön för sitt spionage mot USA. Flera år senare kom ett nytt överklagande, då en panel bestående av tre högt uppsatta domare skulle avgöra om Pollard skulle frigges eller hållas fortsatt fängslad. Röstsiffrorna blev 2-1 mot frigivning.

Den avvikande domaren, Stephen Williams, motiverade sitt ställningstagande med att den amerikanska regeringen hade brutit det avtal som ingicks med Pollard inför domen. Det hör till saken att de två domare som röstade mot frigivning båda var judar. Den kände amerikanske advokaten Alan Dershowitz, själv av judisk börd, sade i en intervju att orsaken till att Pollard alltjämt hålls fängslad är just hans judiskhet – vilken icke-judisk person som helst som befann sig i Pollards ställning skulle ha frigivits för länge sedan. De båda domarna som yrkade på fortsatt fängelsevistelse, menade Derzhovitz, ville demonstrera att de var amerikaner i första hand och judar i andra hand.

Sju tidigare amerikanska försvarsministrar har författat petitioner om att Jonathan Pollards skall sitta inne på livstid, under det att CIA-chefen George Tenet hotade avgå när frågan om Pollards frigivning lades fram inför president Bill Clinton. Att Pollard inte skall frigges tycks

ha blivit en prestigesak för den amerikanska administrationen. Det är också tänkbart att USAs regering använder fallet Pollard för att demonstrera för arabstaterna att man inte nödvändigtvis tillmötesgår Israel i alla frågor; samtidigt vill man inför sina israeliska allierade visa att man inte går med på allt som de önskar.

Rättvisa åt Pollard!

Varken Jonathan Pollard, hans nuvarande hustru Esther Pollard – en ortodox judinna med rötter i Kanada – eller hans anhängare i Israel och annorstädes har givit upp hoppet om att han skall frigges. Man hänvisar till att straffet är alldeles för hårt i förhållande till brottets art och att Pollard, trots allt, spionerade för en allierad till USA. Pollard förnekar för övrigt att han mottagit något som helst pekuniärt stöd från israelerna och har nyligen stämt staten Israel för att ha påstått detta.

Esther Pollard hänvisade i en intervju i det israeliska TV-inslaget ”Frontline” 2007 bland annat till att det finns liknande fall, där straffen blivit helt andra än det Jonathan Pollard drabbades av. En person som avslöjats spionera för Kina fick tre månaders fängelse, medan Michael Schwartz, som överlämnade hemligheter till Saudiarabien, helt slapp straff!

Jonathan Pollard har starkt stöd främst bland ortodoxa politiska och religiösa krafter i Israel. Den kontroversielle högerpolitikern Moshe Feiglin, tillsammans med Shmuel Sackett grundare av Likudfraktionen Munhigut Yehudit (Judiskt ledarskap), har exempelvis kallat Pollard för ”hjälte” som ”räddade israelerna undan amerikanskt svek”. Feiglin, en före detta elitsoldat som är bosatt på Västbanken, grundade 1993 (också tillsammans med Sackett) organisationen Zo Artseinu (Detta är vårt land) i protest mot Osloavtalet.

Fallet Jonathan Pollard kan bli en knäckfråga för USAs nye president redan nästa år, såvida inte president George W. Bush väljer att som en av sina sista åtgärder som president frige Pollard. Pollard är per definition en förrädare eftersom han som amerikansk medborgare överlämnade hemliga och säkerhetsmässigt känsliga handlingar till främmande makt. Men han gjorde det till en allierad makt som USA samarbetade och samarbetar intimt med. I stället för normalstraffet på ett par års fängelse dömdes Pollard till livstids fängelse, vilket framstår som ett justitiemord.

Rättvisa åt Jonathan Pollard!

Sovjetspion dekorerad av Putin

★ Den 11 november 2007 överlämnade Rysslands dåvarande president Vladimir Putin en fin orden till spionen George Blake.

Blake erhöill vid en flott gala i Moskva på sin 85-årsdag ur presidentens hand *Vänskapsorden* som tack för sina insatser till Sovjetunionens fromma. Michail Fradlov, chef för den internationella ryska underrättelsetjänsten SVR, läste upp ett telegram som hyllade Blakes insatser. "Det är svårt att överskatta vikten av den information som mottogs genom Blake", sa en talesman för SVR.

En månad innan Blake mottog utmärkelsen hade Oleg Gordievskij av drottning Elizabeth II av Storbritannien hedrats med orden Companion of the Most Distinguished Order of St. Michael and St. George (CMG). Gordievskij är den högste tjänstemannen inom KGB som hoppat av till Väst, något som skedde 1985. Vid avhoppet hade Gordievskij varit dubbelagent inom KGB för det brittiska utrikespionaget MI6 i 17 år.

Skillnaden mellan Blake och Gordievskij är givetvis den att Blake spionerade för en totalitär diktatur som under det Kalla kriget strävade efter världsherravälde, medan Gordievskij valde att erbjuda sina tjänster till den demokratiska västvärlden. Putins beslut att belöna spionen Blake visar, att det i hans ögon inte existerar någon principiell skillnad mellan den totalitärt kommunistiska Sovjetunionen och det postkommunistiska Ryssland. Putin själv, numera Rysslands premiärminister, är i egenskap av gammal KGB-officer en nog så illustrativ länk till sambandet mellan det gamla Sovjet och det nutida Ryssland.

Samma Ryssland som med sin invasion i Georgien och aggression mot en rad självständiga stater i sitt närområde ytterligare visar på sambandet mellan gammalt och nytt.

George Blake föddes 1922 och växte upp i Nederländerna. Fadern var en spansk jude från Mellanöstern som kämpade för Storbritannien i Första världskriget; han blev sårad och fick fina utmärkelser. Modern var från Holland, och holländska är också George Blakes modersmål. Vid 13 års ålder flyttade Blake till Kairo, där han bodde hos en farbror och dennes hustru. I Andra världskriget var Blake en ung motståndskämpe i kampen mot den nazityska

Den nu 85-årige George Blake är den sannolikt mest värdefulla sovjetspionen någonsin.

ockupationen av Nederländerna. Sedan han flytt till England, där hans mor och två syster levde, enrollerade han sig som frivillig i brittiska Royal Navy. Härefter började han, efter kriget, arbeta inom den internationella brittiska underrättelsetjänsten MI6.

Under Koreakriget var Blake stationerad i Sydkorea men tillfångatogs av nordkoreanerna och tvingades, jämte andra tillfångatagna briter, genomgå såväl svåra fysiska umbäranden inklusive tortyr som kommunistisk hjärntvätt. Som förklaring till att han bytte sida har Blake angivit att han blev upprörd över amerikanska bombningar av försvarslösa byar i Nordkorea. Han bad därför nordkoreanerna om att de skulle sätta honom i förbindelse med ryssarna, vilket också skedde.

Innan han avslöjades som sovjetisk "mullvad" 1961 hann George Blake förråda

flera hundra brittiska utlandsagentvarav många mördades.. Han försåg även Moskva med mycket annan värdefull information, till exempel rörande "Berlin-tunneln" som briterna byggt mellan Väst- och Östberlin i syfte att avlyssna östtyskarna och deras sovjetiska herrar.

George Blake dömdes till 42 års fängelse, det då längsta fängelsestraff som utdömts i Storbritanniens historia. Blake placerades i Wormwood Scrubs Prison men fritogs av sympatisörer 1966 och kördes, undanstoppad i ett dolt urymme i en husbil, till Östtyskland varifrån färden gick vidare till Moskva där Blake mottogs som en hjälte. I Sovjet fanns sedan tidigare de engelska förrädarna Kim Philby, Guy Burgess och Donald Maclean.

Det förefaller dock som om Blake lyckades anpassa sig något bättre till livet i den kommunistiska stormakten än sina tre kolleger, förmodligen beroende på att han var den mest ideologiskt motiverade av de tre. Han är också den ende som ännu är i livet.

George Blake blev, i likhet med Philby, överste i KGB och hade bland annat till uppgift att träna spioner för uppdrag i Väst. Det uppges att han fortfarande då och då ger föreläsningar vid den ryska underrättelseakademien. När han fick sin orden ur president Putins hand sa Blake att han hade levt "ett mycket rikt och, till slut, ett lyckligt liv".

Det skrevs i brittisk press att den ryska belöningen till Blake innebar den lägsta nivån i de brittisk-ryska relationerna sedan mordet i London på den avhoppade KGB-mannen Alexander Litvinenko. Chefen för den inhemska brittiska underrättelsetjänsten MI5, Jonathan Evans, klagade över att det ryska spionaget i Storbritannien har förblivit på samma nivå som under Kalla kriget.

Tommy Hansson

KGB i dag och Västerlandets misstag

Trots Sovjetunionens fall är mycket sig likt i Ryssland under Putin och Medvedev. Icke minst på spioneriets område fungerar det mesta precis som på den gamla KGB-tiden. Det kan därför vara av intresse att läsa John Barrons bok *KGB i dag* (1984). En annan bok med motiv från sovjettiden är den nyligen avlidne Alexander Solzjenitsyns *Västerlandets misstag* (1981). Solzjenitsyn uppmanar Väst att vara vakna inför hotet från kommunismens Sovjet, och detsamma kan sägas om hotet från det auktoritära Ryssland. *Contras* läsare kan köpa båda böckerna för det mycket förmånliga priset 125 kronor inklusive porto. Enklast är att betala in pengarna på vårt plusgiro 85 95 89-4 så kommer böckerna inom några dagar.

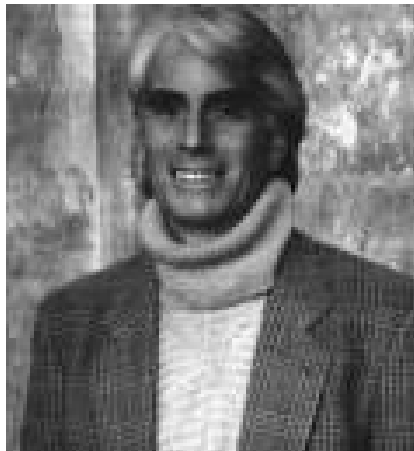
Robert Nozick - den nyfikne filosofen

Den politiske filosofen och Harvard-professorn Robert Nozick (1938-2002) är författare till ett av nyliberalismens viktigaste verk – *Anarki, stat och utopi* (1974). I sitt senare författarskap reviderade han dock delar av sina analyser från detta mastodontverk. Förvisso är det en överdrift som spridits av vänstern att Nozick skulle ha övergett nyliberalismen. Snarare var Nozick en nyfiken och renodlad akademiker som mer brydde sig om konsekventa idéer och logiska slutledningar än om att tugga teser.

Givet vissa premisser blir den ideologiska slutsatsen logisk. I *Anarki, stat och utopi* var premissen att människor har naturliga rättigheter som aldrig får åsidosättas; denna premiss leder till att enbart en minimalistisk stat är legitim. Denna artikel kommer att främst utgå från detta verk.

Robert Nozick var inte bara en politisk filosof, utan hans bokproduktion omfattade även större ämnen såsom etik, epistemologi, identitet och den fria viljan. Hans nyfikenhet ledde honom hela tiden till nya ämnen, infallsvinklar och perspektiv. Han ville inte ägna hela sitt liv åt att försvara ett verk som om att allt som stod i det var präntat i sten. Vidare var Nozick noga med att göra avgränsningar och avvägningar i sina resonemang, vilket ledertill att logiken blir tydligare än man är van vid från andra författare, särskilt politiker som inte vill inta en exakt ståndpunkt av rädsla för att stöta sig med någon.

I *Anarki, stat och utopi* försökte han ge ett svar på anarkisternas och libertariernas oro för att staten fråntar individen rätten att försvara sig själv eller att få välja sin egen beskyddare. Det gjorde han genom att beskriva hur individer slår sig samman i små skyddskollektiv. Dessa skyddskollektiv växer sig sedan större, och till slut kommer en av dessa skyddssammanslutningar att skapa ett våldsmonopol, och detta sker utan att det kränker någon enskild individ. Staten har därmed vuxit fram spontant. (Nu menar inte Nozick att staten verkligen har växt fram på detta vis, bara att möjligheten för staten att växa fram

Robert Nozick, en av de viktigaste nyliberala författarna och filosoferna.

på det här sättet visar att en minimal nattvaktarstat är legitim.)

Den minimala staten

I den andra delen tar Nozick upp frågan vad staten har rätt att syssla med. Var går gränsen för statens makt? Nozicks svar är den minimala staten eller nattvaktarstaten, där endast skydd för individens rättigheter ingår i statens uppgifter. Staten har inte rätt att reglera familjelivet, sexualiteten eller livsstilen. Omfördelning är heller inte nå-

fredrik.runebert@contra.nu

got som staten får ägna sig åt. Han utgår från John Lockes berättigandeteori när han argumenterar för hur ägandet ska fördelas mellan människor. Den som har arbetat ihop något har rätt att behålla frukterna av arbetet. Det betyder i ursprungssituationen att om ingen äger en viss mark, har den som har blandat sitt arbete i naturtillgången rätten till densamma.

En annan metod att förvärva egendom är att helt enkelt köpa från någon som rättligen äger egendomen. Omfördelning är också enligt författaren meningslöst i ett fritt samhälle. Anledningen är att om politiker fördelar om resurserna i ett samhälle efter ett önskvärt fördelningsmönster, kommer den fria viljan att förstöra detta mönster. För att exemplifiera detta använder Nozick sig av basketstjärnan Wilt Chamberlain som tar betalt för att uppvisa sina talanger på basketplanen. Om folk väljer att lägga en krona i en låda med Chamberlains namn på i utbyte mot att få se honom spela, kommer han att vara mer förmögen än någon

annan medborgare.

För att staten ska kunna behålla det önskvärda fördelningsmönstret måste den ständigt ingripa för att korrigera medborgarnas fria val. Alternativt måste staten förbjuda människor att ingå frivilliga avtal. Samhället måste med andra ord bli ett totalitärt samhälle för att det ska kunna bevara ett visst fördelningsmönster.

Utopias ramverk

Den tredje och sista delen av Nozicks bok handlar om utopier. Nozick medger att den minimala staten inte är särskilt upplyftande och spännande. Den skapar inga starka känslor och passioner såsom visioner och utopier gör. Nozick undersöker därför om det finns möjligheter att bygga upp en starkare myndighet som går längre än minimalstaten utan att det kränker individens rättigheter. Av den anledningen framför Nozick idén om en ram för utopia. Enkelt uttryckt handlar det om att alla individer har rätt att frivilligt bilda, förvalta och utveckla ett samfund så länge ingen tvingas att medverka i samfundet.

Alla som deltar ska ha rätten att flytta ut ur samfundet för att söka sig till något samfund som är bättre. Därmed uppstår en konkurrens mellan olika samfund, och via den konkurrensen överlever det samfund som är mest slagkraftigt medan de som inte har några verklighetsanknytningar att tala om går under. Om någon vill leva i ett socialistiskt samhälle där alla betalar in alla inkomster eller huvuddelen av dem för att staten därefter ska fördela resurserna efter något fördelningsmönster, då finns det ingen anledning att förhindra det.

Men den minimala staten som utgör Utopias ramverk har rätt att ingripa när något samfund tvingar någon individ att bli medlem eller tvingar någon att stanna kvar i ett samfund. Resultatet blir en form av ideologisk och institutionell konkurrens i samhället.

Arbetsvillkor contra löner

En intressant poäng som Nozick framför handlar om meningsfulla arbeten. Han beskriver ett tankeexperiment med två fabriker som har likvärdiga arbetsvillkor och arbetsmiljöer. I den första fabriken är de anställda mer känsliga för dåliga arbetsvillkor och arbetsmiljöer och uttalar en öns-

kan om bättre villkor. Arbetsgivaren frågar då om arbetarna kan tänka sig att gå ned i lön för att förbättra villkoren. I den första fabriken gör man den avvägningen att det är bättre att trivas på arbetet än att få en lika hög lön som i fabrik 2 där de anställda föredrar mer betalt för att kompensera sig för den dåliga arbetsmiljön.

Vad hade hänt om de anställda i fabrik 1 vägrade att sänka sin lön för att få bättre villkor? Jo, fabriken hade producerat likvärdiga produkter som fabrik 2 fast till en högre kostnad. Därmed blir vinsten lägre hos fabrik 1 och aktieägarna får mindre avkastning för sitt risktagande jämfört med fabrik 2. Varför ska då aktieägarna ta denna risk och satsa pengar i fabriken?

En tredje möjlighet är att de ökade kostnaderna förs över till konsumenterna som har att välja mellan två likvärdiga produkter, varav den ena är billigare än den andra. Vilken produkt väljer konsumenten? Den enda möjligheten att sälja den dyrare produkten är att man kan kommunicera ett mervärde till kunden som legitimerar det högre priset. Om man kan få konsumenten att betala mer för att arbetarna ska få bättre arbetsvillkor kan fabrik 1 lyckas lika bra som fabrik 2. Då testas den äkta "solidariteten" i samhället.

Upplevelsemaskinen

En annan frågeställning är om inte fabrik 2 via konkurrensen om de bästa arbetarna tvingas förbättra sina arbetsvillkor, eller om fabrik 2 över tiden investerar i bättre arbetsvillkor just på grund av att tidigare vinster inte gått till förbättrade arbetsvillkor utan till ytterligare investeringar för att förbättra verksamheten. Givetvis måste man också betänka faktorn att arbetarna jobbar bättre med bättre arbetsvillkor. Så mot den bakgrunden: behövs det verkligen starka fackförbund som ägnar sig åt att kränka individens rättigheter? Behövs det en stat som reglerar arbetsmarknaden? Behövs det verkligen en stat som lierar sig med fackförbunden mot en gemensam fiende som i själva verket är grunden till den kaka som staten vill fördela mellan olika grupper?

I samma bok beskriver Nozick även ett intressant tankeexperiment som mer tangenter existentiellistiska frågeställningar än politisk filosofi. Föreställ dig att det finns en upplevelsemaskin som du kan koppla upp dig till. Från denna maskin kan du utan någon som helst ansträngning förnimma

känslor och upplevelser genom att förprogrammera den nämnda maskinen. Skulle du koppla upp dig till en sådan maskin om den existerade?

Nozick svarar nej av följande skäl:

1. Vissa saker vill vi människor göra och inte bara uppleva.

2. Människan förlorar sin identitet och är enbart ett vara som förnimmer vissa upplevelser. Människan reduceras till en flytande klump i en vattenbehållare. Vilka egenskaper och karaktärer har en sådan entitet? (Om det nu ens är en entitet?).

3. Människan blir begränsad till en konstgjord värld som saknar kontakt med en djupare verklighet. Här kan man få en ledtråd till den principiella strid som uppstod främst under 1960-talet, då vissa kategorier av människor, främst hippies, betraktade transcendentala droger som en väg till en verkligare verklighet än den som vi annars lever i. De mer konservativa, i hippiernas ögon tråkmånsarna, ansåg snarare att det droger kan åstadkomma är en konstgjord verklighet.

I dag ser vi samma strid fast mellan postmoderna filosofer som inte litar på människans fem sinnen och människans logiska tänkande och de mer konservativa, som litar på människans fem sinnen och förmåga att tänka logiskt. De konservativa tror på den objektiva verkligheten, att det vi ser är verkligt och inte produkten av blindhet eller en datormaskin.

Nozick ber sina läsare att bortse från praktiska problem med upplevelsemaskinen, såsom vilka som ska underhålla och sköta maskinerna när alla är uppkopplade. Man kan ifrågasätta om detta enbart handlar om praktiska problem. Med vilken rätt förväntar man sig att andra ska sköta det praktiska åt en medan man är uppkopplad till en maskin? Vad är det för en moralstandard?

Kritiserar

Ett större problem är välståndet. Hur ska samhället bli bättre om incitament saknas att skapa något i verkligheten om nu allt kan upplevas i upplevelsemaskinen, såsom känslan av att skriva en roman eller känslan av att ha uppfunnit något bra? Varför ska man då skriva den där romanen och uppfinna den där medicinen som vissa människor faktiskt kommer att behöva, även när det finns upplevelsemaskiner? Förvisso kan man förutsätta att upplevelsemaskinen kan lura kroppen att tro att han eller hon

inte har AIDS/HIV eller cancer.

Men är kroppen inget annat än en plastisk massa som ändrar form så fort man sänder en signal från en del av kroppen till en annan? Återigen aktualiseras frågan om kroppen är verklig eller om den är fullständigt formbar. Med det här exemplet kan allt tal om att Nozick var en yttlig nyliberal som enbart hade ett materialistiskt perspektiv avfärdas. Den slutsatsen bekräftas även av de andra böcker som Nozick skrivit om exempelvis etik och det goda livet. Men den sidan av Nozick är relativt okänd för den stora publiken.

I en senare essäbok, *The Examined Life* (1989), kritiserar Nozick sina egna ståndpunkter i *Anarki, stat och utopi* genom att lägga till principen om gemensamma värderingar i ett samhälle. Den renodlade libertarianismen kompletterades med principen, att om en stor majoritet i samhället tycker att något är väldigt viktigt, såsom att garantera fattiga en grundtrygghet, då är det okey att bryta mot det strikta förbudet att inskränka individens rättigheter. Men hans syn på omfördelning kvarstod, det finns inget principiellt gott i att omfördela resurser i samhället.

Mord i Venezuela

Antalet mord har nästan exploderat i Venezuela under presidenten Hugo Chávez. Mordfrekvensen är nu den näst högsta i världen (efter El Salvador). Under 2007 begick 13 000 mord, vilket ger en mordfrekvens på 48 mord per 100 000 invånare. Grannlandet Colombia, som drabbats av mångåriga gerillakrig, ligger på 40 mord per 100 000 invånare.

I den venezolanska huvudstaden Caracas är mordfrekvensen uppe i 130 per 100 000 invånare, men statistiken är förskönad menar Luis Cedeno vid en av landets tankesmedjor. Eftersom en rad mord inte räknas in i statistiken borde den verkliga siffran vara mellan 160 och 170. Hugo Chávez har tidigare inte brytt sig om saken. Han har visserligen haft en ny inrikesminister per år sedan han tog makten 1999, men det har inte hjälpt. Själv har han flera gånger sagt att mord ibland kunde ursäktas på grund av ojämlikheter i samhället!

I opinionsundersökningar visar det sig att venezolanerna anser att våldsbrotten är landets största problem.

(*The Economist*)

Skall terrorister behandlas mer medkännande?

★ USA inledde den 11 februari 2008 processen mot dem som planerade och utförde mordet på omkring 3000 amerikaner i New York City den 11 september 2001. Det tog över sex år att ställa samman åklagarens åtal. Denne vill att detta prövas mot samtliga sex misstänkta samtidigt. Ledaren för de sex är Khalid Shejk Mohammed, som greps i Pakistan år 2003.

Krigets lagar är entydiga då det gäller irreguljära kämpar (gerillakrigare och terrorister) som opererar utan uniform, döljer sina vapen och medvetet slår till mot civila. De skall inte ges samma rättigheter som reguljära soldater när de tas till fånga.

Ända sedan 2001 har grupper i USA, men främst organisationer i Europa, sökt ge terroristerna möjlighet att dömas av civil domstol, inte av en militärkommission. Förövarna av massmord borde få en mer medkännande behandling som krigsfångar, tycker man. Man borde därför ändra krigets lagar att inbegripa också beväpnade och irreguljära aktörer. Under den senaste (s)-regeringen har till och med en hög svensk regeringstjänsteman hävdad att man bara får angripa terrorister när de själva angriper. Detta hävdades när USA angrep al-Qaida i Jemen med raketer. Det var, ansåg tjänstemannen, fråga om "summarisk avrättning".

Ett annat ofta använt argument i Europa sedan 2001 har varit att USA borde acceptera Tilläggsprotokoll 1 till Genèvekonventionerna från 1977. Medan konventionerna tydligt skiljer på lagliga och olagliga stridande, tycker man sig bland "humanitära" aktivister se protokollet som en öppning. I

början av 1987 avvisade president Ronald Reagan Protokoll 1. Det var ett försök att revolutionera Genèvekonventionerna och gällande lagar beträffande krig genom att erbjuda gerillakämpar och terrorister samma rättigheter som soldater i reguljära arméer, som kämpar i uniform och bär vapen öppet.

bertil.haggman@contra.nu
Bertil Haggman

Under 2006 infördes de så kallade militärkommissionerna för att döma tillfångatagna terrorister. Sådana kommissioner fanns redan under Amerikanska inbördeskriget 1861-65 (inrättade av nordstaterna, som också hade särskilda civila kommissioner för misstänkta gerillasoldater från sydstaterna). Fientliga stridande som inte är i uniform (spioner under krigstid) behandlas annorlunda än soldater i uniform

på slagfältet eller krigsfångar. Habeas corpus har aldrig gällt krigsfångar under krig. Förenta staterna höll under Andra världskriget miljontals krigsfångar, men inte en enda fick rätt att använda civila domstolar (med undantag för några amerikanska medborgare som tillfångatogs i strider bärande fiendens uniform). Under kriget lät Roosevelt-administrationen avrätta en rad tyskar, vilka landstigit från ubåtar vid USAs östkust iförda civila kläder för att begå sabotage, för spioneri.

När det gäller fångarna i Guantanamo är USA inte skyldigt att släppa dessa förrän kriget mot terrorismen är slut. Den republikanske presidentkandidaten John McCain har föreslagit att fångarna på Kuba skall föras till Fort Leavenworth i Kansas. Frigivning kan inte komma på tal om det finns risk att fången i frihet återupptar sin terrorkamp mot USA.

Öknarna allt grönnare!

★ Inom den internationella klimatforskningen har det länge varit en självklar sanning att öknarna sprider sig alltmer på jordklotet. Det har exempelvis hävdats att Saharaöknen i Afrika sprider sig med en hastighet av flera fotbollsplaner per dag. Det är hög tid att revidera denna myt.

Professor Ulf Helldén vid Lunds universitet, som länge studerat utvecklingen beträffande världens ökenområden, menar att öknarna blir grönnare för varje år.

–Trenden att öknen blir grönnare kommer att stärkas, citeras han i en artikel i tidskriften *Fokus* (12-19 september 2008).

Helldén har ägnat mycket tid och energi åt att undersöka den extremt torra regionen Inre Mongoliet, som tillhör det

röda Kina.

Professor Helldén ger tre orsaker till "förgröningen" av världens öknar: en förhöjd koldioxidhalt i atmosfären som gynnar växtligheten, den något högre temperaturen särskilt i kallare områden vilken förlänger

växstsäsongen, samt att människorna har blivit bättre på att sköta marken.

–Mer konstbevattning, bättre traktorer och konstgödsel gör att man på ett effektivare sätt kan få större skördar, säger vidare Ulf Helldén enligt artikeln i *Fokus*.

Andra saker att nämna i sammanhanget är förbättrad brunnsborningsteknik samt trädplanteringsprojekt. Det nämns inte i artikeln, men high-techlandet Israel är det största framgångsexemplet när det gäller att förvandla ofruktbara ökenområden till bördig och grönskande mark.

Trots allt grönnare ökenområden fortsätter FN att satsa miljarder på att stoppa "ökenspridningen". Ulf Helldén talar om en "ökenspridningsmaffia", vilken känner sina positioner hotade om ökenspridningsdogmen skulle ifrågasättas på allvar.

Brottsligheten i USA vänder uppåt!

Våldsbrotten har, enligt myndigheter som upprätthåller lag och ordning, ökat med tvåsiffriga procenttal i USAs städer under senare år vilket är ett trendbrott jämfört med den nedåtgående tendensen under 1990-talets andra hälft. Under det att brottsligheten generellt sett har gått ned över hela USA, har polistalesmän varnat för en uppgång när det gäller mord, rån och väpnade överfall sedan slutet av 2005, särskilt i medelstora

★★★ ”Det finns brottsfickor i det här landet som är häpnadsväckande”, framhåller Chuck Wexler, verkställande direktör för the Police Executive Research Forum, som nyligen offentliggjorde en rapport om den amerikanska brottsligheten. Mord har ökat med 20 procent och mer i städer såsom Boston, Cincinnati, Cleveland, Hartford, Memphis och Orlando. I Washington, D.C. medförde ett skottdrama med dödlig utgång den 28 maj 2008 att antalet mord kom att uppgå till 58 dittills i år i huvudstaden. Det innebar att mordstatistiken ökade för andra året i rad efter fem års minskning.

Enligt experter på brottmålsrätt kan många samfälligheter vara på väg in i en period med stabil brottsökning. David A. Harris, en juridikprofessor vid the University of Toledo som studerar brotts-trender, säger:

”Detta bekräftar vad myndigheter som upprätthåller lag och ordning har sett och säger på en mer anekdotisk nivå: brottsligheten är på väg uppåt. Det är visserligen för tidigt för att vara helt säker, men det finns onekligen faktorer som pekar i en riktning.”

Avtagande familjevården

Polistjänstemän säger att gräl som för 20 år sedan skulle ha lett till slagsmål nu leder till skottlossning. ”Det finns verkligen ingen rim och reson med dessa mord”, säger Edward Davis, Bostons polismästare. ”En incident som handlar om bristande respekt eller en tvist om en flicka inträffar. Sedan kommer en vedergällningsaspekt där, om någon skjuter en annan, deras vänner kom-

allan.c.brownfeld@contra.nu

mer tillbaka och skjuter på människorna som gjorde det.”

Chris Magnus, polischefen i Richmond i Kalifornien, säger att det ofta händer att han går till en brottsplats och upptäcker att 30 till 75 skott har avlossats. ”Det vittnar om vredesnivån, våldets urskillningslösa natur”, säger han. ”Jag går till möten och börjar tala med några av människorna i grannskapen om vem som varit våldsoffer, och människor kan börja deklamera: ’En av mina söner blev dödad, en av mina brorsöner...’ Det är svårt att hitta människor som inte har berörts av detta slags våld.”

Brev från

Washington

En faktor bakom ökande brottstal kan mycket väl vara avtagandet av traditionellt familjeliv, särskilt i grannskapen i innerstäderna. Gifta par med barn utgör nu mindre än ett av fyra hushåll – en andel som delats med hälften sedan 1960 och är den lägsta som någonsin noterats i mantalsskrivningens historia. Allt eftersom äktenskapet med barn är på väg att bli undantaget snarare än regeln, hävdar forskare i samhällsvetenskap att det också är på väg att bli en självald hemvist för de universitetsutbildade och förmögna.

Isabel V. Sawhill, en äktenskapsexpert och ledande forskare vid the Brookings Institution, säger: ”Kulturen förändras, och äktenskap har nästan blivit en lyxartikel som bara de välutbildade och välbetalda är intresserade av.”

Födslar utom äktenskapet

Utomäktenskapliga födslar överskred för första gången 1,5 miljoner 2005, representerande 36,8 procent av alla födslar i USA. Bland svarta nådde födslar utanför äktenskapet 69,5 procent. För icke-hispaniska vita blev siffran drygt 25 procent, en ny milstolpe. Andelen utomäktenskapliga

födslar för den hispaniska folkgruppen (det vill säga med latinamerikansk härstamning) nådde 47,9 procent.

Uppgången av födslar utom äktenskapet är ”katastrofal, så gott som den största uppgången vi någonsin haft”, säger Robert Rector, välfärdsanalytiker vid the Heritage Foundation. Han noterar att siffrorna för utomäktenskapliga födslar planade ut och tycktes stabiliseras under en tid efter det att Kongressen antog välfärdsreformen 1996. Ökningarna av siffrorna på senaste tiden visar emellertid ”klart att välfärdsreformens inverkan numera är praktiskt taget noll, och att vi är på väg tillbaka till hur saker och ting förhöll sig före välfärdsreformen.”

Fientlighet mot polisen

En nyligen företagen studie av the National Marriage Project visar att bara 67 procent av barnen lever i hushåll med två föräldrar. I minoritetssamfälligheter lever en majoritet av barnen i hushåll med en förälder. Det tycks stå klart att det finns en korrelation mellan familjelivets nedgång och brottslighetens uppgång. 2004 visade federal statistik att svarta amerikaner – 13 procent av befolkningen – svarade för 37 procent av våldsbrotten, 54 procent av arresteringarna för rån och 51 procent av morderna. De flesta av dessa brottslingars offer var andra svarta amerikaner.

Som ett led i researcharbetet inför en artikel i *Philadelphia Magazine* åkte reportern Gregory Gilderman med polismannen Dennis Stephens i norra Philadelphias brottsförädlade 22a distrikt. Enligt Gilderman är fientlighet mot polisen och brist på samarbete problematiska: ”Detta är en av de mer demoraliserande aspekterna av att bedriva polisarbete i denna stad: gatukulturen hatar poliserna. Detta oavsett att de flesta poliser är afro-amerikaner och att fler än ett fåtal av dem växte upp i grannskapet. Fullkomligt laglydiga tonåringar bär t-shirts med texten ’Stop Snitchin’ (Sluta tjalla), poliser smådas för att vara svikare eller för att ’försöka vara vita’ och vittnen och offer vägrar att tala vid brottsplatser för att inte tala om att visa sig i rättsalen.”

”På grund av detta”, förklarar han, ”upplever ett omfattande stråk av de kriminella elementen – rånare, våldtäktsmän, till och med mördare – att deras åtalpunkter slopas eller reduceras till det enda brott för vil-

ket endast en polistjänstemans vittnesmål i bästa fall kan erbjuda tillräcklig makt för förhandlingar om erkännande av ett brott som kan ge fängelsestraff: innehav av ett skjutvapen. Detta är särskilt frustrerande för polisdveteraner. Ett farligt polisdistrikt är som en liten stad: väldigt få nya ansikten dyker upp, och samma karriärbrottslingar grips gång på gång. De återvänder till gatan gång på gång.”

Klass bättre redskap

Professor Pamela Smock vid the University of Michigan, medförfattare till en nyligen publicerad undersökning av äktenskapsmönster, finner att klass är ett bättre redskap än ras när det gäller att förutse huruvida amerikaner kommer att

gifta sig. ”De fattiga ingår inte äktenskap mycket alls”, säger Smock.

Hon rapporterar att unga människor från dessa bakgrunder ofta inte tror att de har råd att gifta sig. Argument om att äktenskap

kan betyda stabilitet tycks inte ändra deras attityder, menar hon och noterar att många av dem har föräldrar med problematiska äktenskap.

Vända trenderna

För att vända de senaste brottstrenderna måste vi inte bara ta hänsyn till den roll som rättsvårdande institutioner har, utan också den kultur utifrån vilken sådana brottstyper utgår. Ett nyckelelement, särskilt i minoritetssamfälligheter, är familjens sammanbrott och den ökande mängden utomäktenskapliga födslar.

Om inte de nuvarande trenderna vänds kommer ökningen av brottligheten sannolikt att fortsätta.

Siri Derkerts socialistiska klotter i tunnelbanan

★ 1965 invigdes Östermalmstorgs tunnelbanestation i Stockholm. Samtidigt invigdes stationens konstnärliga utsmyckning, vilken utförts av Siri Derkert (född Johansson) på uppdrag av dåvarande socialdemokratiska spårvägschefen Hans von Heland. Derkerts förslag gick vinnande ur en pristävling som hade samlat 159 tävlingsbidrag och blev mycket omdiskuterat till följd av den starka politiska slagsidan åt vänster.

Om den kritik som riktades mot Derkerts skapelse sade von Heland med aristokratiskt förakt att han ”ger fullständigt fan i vad folk tycker”.

Siri Derkert (1888-1973) var en uttalad socialist vars övertygelse vid tidpunkten för Östermalmstorgs-stationens utsmyckning låg helt rätt i tiden. Kritiken mot USAs engagemang i Indokina bör-

Fred var ett av tre teman i Derkerts utsmyckning.

Siri Derkert slår ett slag för feminismen i tunnelbanan...

jade gripa omkring sig, och allehanda vänsterextremistiska grupperingar fick stort utrymme i massmedia med sina revolutionära budskap.

Derkerts utsmyckning har tre teman: fred, feminism och miljö. Ordet ”fred” förekommer textat på 50 språk tillika med slogans som Berta von Suttners ”Ned med vapnen” och Östen Undéns ”Hindra kärnvapnens vidare spridning”. Ett flertal vänstervridna kvinnosakskvinnor finns avbildade med Derkerts karaktäristiskt skissartade utformning, exempelvis Alva Myrdal, Eva Moberg, och Moa Martinson.

En av Derkerts internationella favoriter var den franske marxisten Jean-Paul Sartre, vars föga bildsköna nuna finns återgiven på en av Östermalmstorgs-stationens väggar.

När det gäller miljöfrågan anspelar Siri Derkert i konstnärlig form på Rachel Carsons på den tiden mycket omtalade bok *Tystvår*, vars överdrivna budskap om bland

annat fågellivets utdöende med åtföljande tystnad helt kommit på skam. Liksom för övrigt så gott som alla miljörelaterade, alarmistiska budskap småningom gör.

Siri Derkert återger också, som den vänstertant hon var, noter ur ”Internationalen” och ”Marseljäsen”.

Konstnärinnan använde vid arbetet på Östermalmstorg en teknik med sandblästring, vilken gjorde det möjligt att överföra pennteckningens lätthet till stationens betongväggar. Hon ”tecknade” med en sandstråle under hårt tryck.

Tanken att låta en känd vänsterkonstnärinna härja fritt och göra Östermalms tunnelbanestation till en utställningslokal för socialistisk propaganda tedde sig givetvis helt naturlig för 1960-talets radikala kulturelit.

I dag kan vi välja att se Siri Derkerts streckgubbar och daterade politiska budskap på Östermalmstorgs-väggarna som en museal utställning över en märklig tidsålder. Text & foto: Tommy Hansson

BOK-NYTT

Hur man botar en fanatiker

Den israeliske författaren Amos Oz, född 1939 i det dåvarande brittiska mandatet Palestina och uppvuxen i staten Israel, är en av vår tids mer betydande författare och brukar nämnas i nobelprisdiskussionerna. Han är känd som en stor berättare med ett antal romaner bakom sig och är en av förgrundsgestalterna i folkrörelsen "Fred nu".

I den lilla boken *Hur man botar en fanatiker och om att skriva* sammanfattar Oz sina viktigaste synpunkter när det gäller möjligheterna att uppnå en bestående fred mellan judar och araber i Det heliga landet och berättar även om sitt eget skrivande.

Amos Oz utgångspunkt är att både judar och araber "har rätt". Han väljer att uttrycka detta så: "I grunden är striden mellan israeliska judar och palestinska araber inte något religionskrig, även om fanatikerna på båda sidor anstränger sig hårt för att förvandla det till ett reli-

gionskrig. Det är väsentligen ingenting annat än en territoriell konflikt om den plågsamma frågan 'vems land?' Det är en konflikt mellan rätt och rätt, mellan två mycket kraftfulla, mycket övertygande anspråk på samma lilla land."

Oz tror, optimistiskt nog, att konflikten kan lösas genom en kompromissens tvåstatslösning. Oz tror inte att det plötsligt kommer att utbryta en försonande kärlek mellan israeliska judar och palestinaaraber. Däremot

tror han att det bästa vore en "rättvis skilsmässa" mellan de båda kontrahenterna: "Och när vi väl har genomfört denna plågsamma skilsmässa genom att bilda två stater, ungefärligen uppdelade utifrån de demografiska realiteterna... när denna skilsmässa väl är genomförd och en gräns har skapats, tror jag inte att israeler och palestinier kommer att dra sig för att hoppa över den gränsen och dricka en kopp kaffe tillsammans."

Icke minst givande i boken är Oz utläggning om humorns betydelse när det gäller att bota en fanatiker (sidorna 28–29).

Amos Oz är, även om det säkert kan finnas ett eller annat att invända mot en del av det han skriver, en viktig röst. En röst som förhoppningsvis inte kommer att tystna – eller tystas.

Tommy Hansson

Amos Oz: Hur man botar en fanatiker och om att skriva. 91 sidor. W & W Pocket.

Ja, jag vill leva...

Robert Neufelds *Ja, jag vill leva, jag vill dö i Norden* är en intressant, annorlunda och innehållsrik roman. Författaren blandar ihop verkliga och fiktiva

händelser. Det gör att boken är lite svår att läsa – mest i början – då till exempel två kapitel som hör ihop kommer långt ifrån varandra. Det tar cirka 300 sidor tills man förstår att de olika berättelserna hör ihop på något sätt.

Allt beskrivs mycket – ibland för mycket – detaljerat, så det blir en bok på nästan 500 sidor. Det är en bok som kunde ha blivit två böcker. Det som är mest intressant är berättelsen om en ungersk flykting, som kom hit till Sverige 1956. Han är en duktig, handlingskraftig och smart man. Man läser med glädje hur han lyckas och blir en framgångsrik och lycklig människa i sitt nya hemland. Man kan säga att han blir en "riktig svensk".

Ovannämnda berättelse varvas med fiktiva kapitel som handlar om högerextremism, främlingsfientlighet, spioneri, världspolitik etcetera. Det är spännande att läsa men lite svårt att få sammanhang i. Man hoppas att de positiva sakerna i boken är verklighet.

Katarina

Robert Neufeld: Ja, jag vill leva, jag vill dö i Norden. Förord av Hans Villius. Utgiven av Neufelds Creditinformation.

CONTRA

5 1983...

I Contra nummer 5 1983 granskade Filip Lundberg Svenska Freds- och Skiljedomsförningens deponerade arkiv och konstaterade att i de arkiv som deponerats på Stockholms stadsarkiv för åren 1928–1965 saknades i stort sett material för åren 1938–1943. Förklaringen till detta mysterium var att SFSF under de aktuella åren motsatt sig militära insatser och protesterat mot

hur statsministern (Per Albin Hansson) "brådstörtat och i psykosens tecken" anslagit 50 miljoner kronor extra till försvaret 1938.

Contra refererade också en amerikansk senatsrapport om hur de sovjetiska tvångsarbetslägren fungerade.

Många års internationella påtryckningar hade gjort att den kubanske poeten Armando Valladares frigavs från Cast-

ros fängelsehålor efter 22 år. Contra publicerade en intervju med Valladares.

Wieslaw Patek redogjorde för oppositionens aktiviteter och regimenens förtryck i Polen. Regimen behandlade internationellt kända personer som Lech Walesa på ett helt annat (bättre) sätt än de tusentals okända som fängslats och som ofta utsattes för misshandel.

...för tjugofem år sedan